

1942 – TRIDESET LET – 1972

DELAVSKA ENOTNOST

14. OKTOBRA 1972 – ŠT. 41 – L. XXIX

PREDSEDSTVO RO SINDIKATA
GRADBENIH DELAVCEV SLOVENIJE

Dvakrat »ne«

Zavoljo bistvenih vsebinskih pomanjkljivosti predlog družbenega plana razvoja naše republike do leta 1975 za gradbeništvo ni sprejemljiv ● Kdo naj govori v imenu sindikatov?

Predsedstvo republiškega odbora Sindikata gradbenih delavcev Slovenije je na seji minulo sredo med drugim obravnavalo predlog družbenega plana razvoja SR Slovenije v obdobju od 1971. do 1975. leta ter tiste naloge na področju izpopolnjevanja sistema družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja o delitvi dohodka in osebnih dohodkov, ki naj bi jih opravili še letos.

ZAMEGLJENA OBZORJA
Po daljši vsebinsko soglasni in razgibani razpravi so člani predsedstva republiškega odbora zavrnili kot nesprejemljiv tisti del predloga družbenega plana, ki govori o gradbeništvu. Bistveni vzrok tega odločnega „ne“ je v tem, da položaj in pomen gradbeništva v sklopu gospodarstva sploh nista opredeljena ter da tudi niso nakazane smeri njegovega razvoja. Vsaj to, da bo družbeni plan nakazoval glavne smeri razvoja tudi v gradbeništvu, kolektivni te panoge gospodarstva smejo pri-

čakovati in zahtevati, so poudarili člani predsedstva. Edino v tem primeru je namreč mogoče pričakovati, da bo plan vplival tudi na oblikovanje še drugih sistemskih, zlasti finančnih rešitev, na podlagi katerih bi samoupravljalci vedeli, s čim smejo in s čim ne morejo računati v tekočem planskem obdobju, v kakšno smer naj razvijajo svojo dejavnost. Bolj po domače povedano bi torej lahko rekli, da gradbinci od družbenega plana razvoja SR Slovenije za obdobje do leta 1975 med drugim pričakujejo, da bo vsaj približno nakazal obseg in strukturo ter vire sredstev za stanovanjsko, industrijsko in drugo gradnjo, kajti njihov „kruh“ je od tega neposredno odvisen.

KDO IN KAKO NAJ GOVORI V IMENU SINDIKATA?

Zelo „vroč“ je bil tudi tisti del razprave, v katerem so spregovorili o pravkar napovedanem zvišanju kalkulativnih osebnih

(Nadaljevanje na 5. strani)

pravi naslov za denarne zadeve
ljubljska banka

vreme ni zanesljivo

zanesljiv je

KAKO URESNICITI ZAhteve slovenskih sindikatov?

Laže na univerzo kot v poklicno šolo

Vodja oddelka za izobraževanje odraslih pri Zavodu za šolstvo SR Slovenije Jože Valentincič odgovarja na vprašanje

Po zadnjem popisu v Sloveniji kar 60 % zaposlenih v industriji nima formalno priznane poklicne izobrazbe. Sem štejemo nekvalificirane, priučene delavce in tiste, ki so si pridobili kvalifikacijo za ozek ali širok poklicni profil.

V predlogu sklepov za VIII. kongres Zveze sindikatov Slovenije je med drugih zapisana ugotovitev, da se kvalifikacijska struktura v Sloveniji vse prepočasi izboljšuje. Navedena je sicer splošno znana ugotovitev, da je temu krivo tudi zaostajanje vzgojno-izobraževalnega sistema za potrebami gospodarstva in družbenega razvoja. Slovenski sindikati zato terjajo, da se sedanji sistem šolanja spremeni tako, da bo omogočen normalen prehod z ene stopnje šolanja na

drugo.

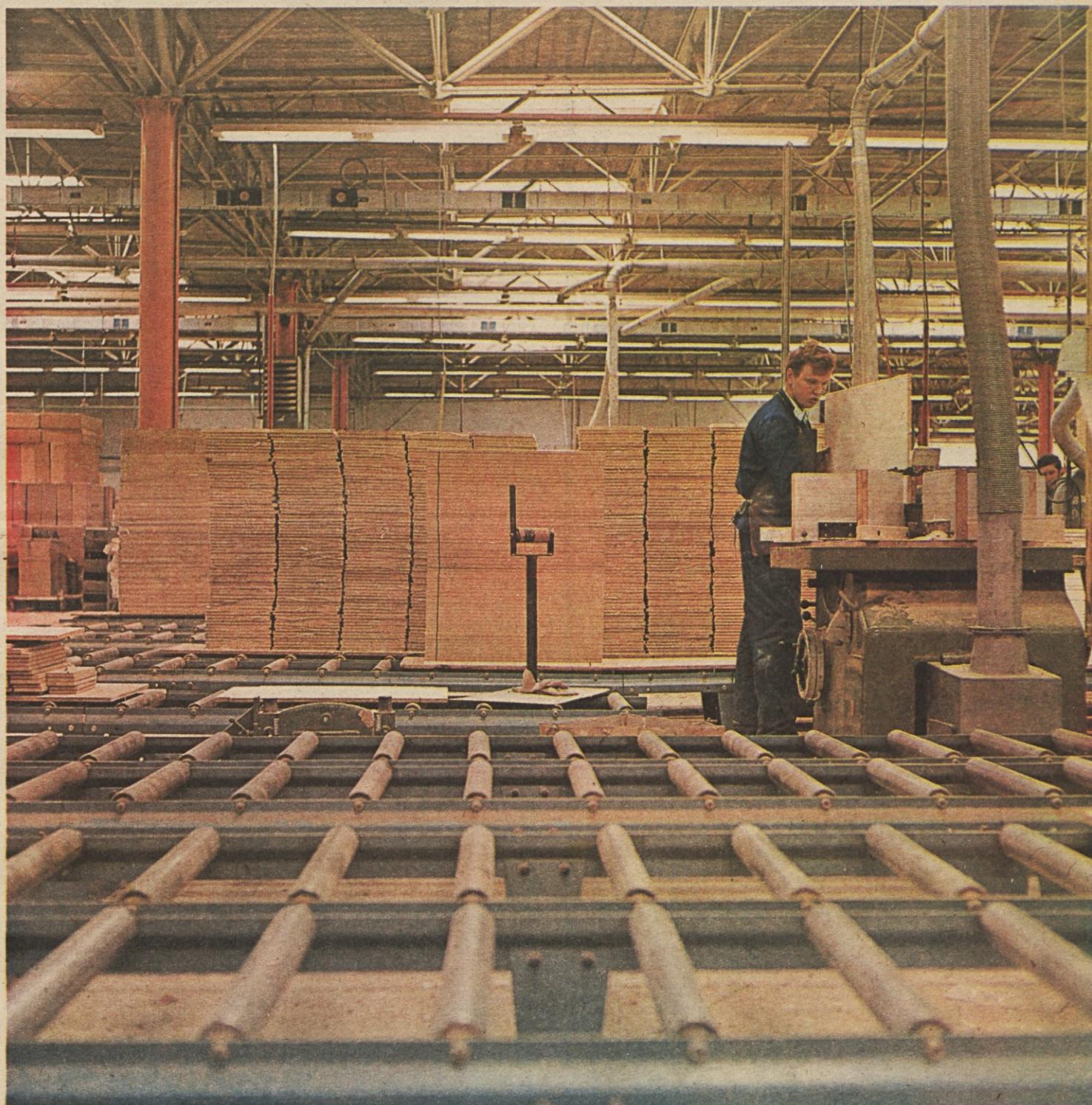
Nemara največ nenormalnih „blokad“ je na najnižji stopnji strokovnega izobraževanja; zapiramo vrata navzgor vsem tistim, ki nimajo uspešno dokončane osnovne izobrazbe, obsojamo jih na raven strokovno nepismenih, vsi ti ostajajo pred zaprtimi vrati že v najnižjem nadstropju strokovne učenosti ne glede na njihove dejanske sposobnosti in zmožnosti, potem pa se čudimo, da se socialna struktura tistih, ki študirajo, sila počasi izboljšuje v prid delavcev.

Nekaj vprašanj o tem smo zastavili vodji oddelka za izobraževanje odraslih pri Zavodu za šolstvo SR Slovenije JOŽETU VALENTINCICU:

– Kako komentirate ta absurd. Zaposlenim, ki želijo na višjo ali visoko šolo, so vrata odprta, čeprav nimajo gimnazije ali 4-letne tehniške šole, temveč le poklicno ali celo samo osnovno šolo. Zaposlenemu brez končane osnovne šole

pa je zaprta pot v poklicno šolo, čeprav že leta uspešno opravlja poklic in ima zanj pri-

(Nadaljevanje na 4. strani)

„Kovinoservis“ iz Unca je lep del slovenske industrije opremljen s svojimi valjčnimi transportnimi napravami. Tudi v „Gorenju“, od koder je posnetek.

PLENUM MESTNEGA ODBORA SINDIKATA DELAVCEV V PROMETU IN ZVEZAH LJUBLJANE JE RAZPRAVLJAL O DELOVNIH RAZMERAH IN ZDRAVSTVENEM VARSTVU DELAVCEV

Ne od danes do jutri, temveč danes za jutri

O delovnih razmerah, zdravstvenem varstvu in varstvu pri delu ter oddihu in rekreaciji so doslej govorili že na mnogih občinskih zborih sindikalnih organizacij prometnih kolektivov v Ljubljani, pa tudi na sestankih mestnega odbora sindikata delavcev prometa in zvez. Predvsem zato, ker so osnovne sindikalne organizacije v svojih kolektivih samo opozarjale na probleme, niso pa bile dovolj vztrajne v dokazovanjih, da je varno delo sestavni del prizadevanj za ekonomičnejše in renta-

bilnejše poslovanje, danes ugotavljamo, da se v zadnjih letih v ljubljanskih prometnih organizacijah, še posebej na železnici, zdravstveno varstvo zaposlenih slabša, število nesreč pri delu in poklicnih obolenj pa narašča. Vse to – navajamo najvažnejše ugotovitve iz 11 obširnih analiz, pripravljenih za zadnjo sejo plenuma MO sindikata delavcev v prometu in zvezah Ljubljana – naravnost terja odgovor na vprašanje, kaj vse je treba nemudoma storiti in kdo naj bi bil odgovoren za ureditev posamez-

nih perečih vprašanj, da bi se razmere izboljšale, da prometne dejavnosti, ki v Ljubljani zaposlujejo 13.400 delavcev, ne bi bile več tovarne invalidov.

Sindikati seveda niso in ne morejo biti organizacija, ki bi se operativno ukvarjala s tako resnimi problemi, kakršne so obravnavali, denimo na tej seji plenuma mestnega odbora. Je pa njihova dolžnost, da vse dejavnike, ki so kakorkoli odgovorni ali bi lahko bili pristojni

(Nadaljevanje na 5. strani)

● METLIKA

Več samo-uprave v obrate

Volilna konferenca v Metliki je bila izredno razgibana. Gospodarski položaj tega dela Bele krajine, ki ga označujejo mlajši obrati večjih podjetij iz drugih občin, mlad delavski razred, ter rahel občutek zapostavljenosti nerazvitega področja, je dajal ton razpravi na konferenci. Morda so prav zaradi naštetih razlogov predstavniki osnovnih sindikalnih organizacij podrobneje preštudirali kongresno gradivo in bili do družbenih problemov današnjega časa in tudi do lastnega dela zelo kritični.

Naj od mnogih problemov, o katerih so govorili in ki so pereči za njihovo občino, osvetlimo le nekatere.

Uresničevanje ustavnih amandmajev in ustanavljanje

(Nadaljevanje na 3. strani)

PARTIZANSKA KNJIGA OBVEŠČA
Potujoča knjigarna bo obiskala naslednja podjetja:

- ponedeljek, 16. oktobra 1972: COLOR, DONIT, TEKSTILNA TOVARNA, SORA (Medvode);
 - torek, 17. oktobra 1972: SATURNUS, PLUTAL (Ljubljana);
 - sredo, 18. oktobra 1972: ISKRA (Pržanj), UNION (Ljubljana);
 - četrtek, 19. oktobra 1972: AVTOMONTAŽA, LITOSTROJ (Ljubljana);
 - petek, 20. oktobra 1972: SLOVENIJA VINO (Ljubljana), RAŠICA (Gameljane).
- NAŠE GESLO: VSA KEMU DELAVCU DOBRO KNJIGO!

● PTUJ

Veliko več kot 'zaključni račun'

Za razliko od drugih občinskih središč so ptujski sindikati svojo volilno konferenco združili z analizo samoupravnih odnosov in uveljavljanja ustavnih dopolnil v delovnih organizacijah. S tem so „ubili“ dve muhi na mah. Najprej so izpolnili nalogo, ki jih spremlja že nekaj let, da namreč po prvi konferenci samoupravljalcev ptujske občine ponovno pregledajo in ocenijo samoupravne odnose v delovnih skupnostih, še zlasti pa pretehtajo, kako je proizvajalec vključen v celotni proces odločanja ter kakšne so druge vezi v kolektivu, ki delavca – proizvajalca motivirajo k še večjim prizadevanjem za izboljšanje individualnih in skupinskih delovnih in drugih rezultatov. Prav ta vprašanja pa so tudi v ospredju pozornosti priprav na bližnji kongres slovenskih sindikatov. Soočanje konkretnih spoznanj in problemov iz prakse delovnih organizacij z idejnopoličnimi izhodišči bodočega delovanja sindikatov je že zaradi tega prav gotovo pomenilo dragoceno priložnost za oblikovanje „zaključnega računa“ dela, opravljenega v času od I. konference samoupravljalcev do danes, obenem pa tudi možnost za realno načrtovanje bodoče aktivnosti ptujskih sindikatov.

K ugotovitvam iz analize samoupravnih odnosov v delovnih organizacijah ptujske občine – analizo sta skupaj pripravila občinski svet ZSS in občinska konferenca ZKS – se bomo v našem listu še povrnili. Tokrat pa velja zapisati predvsem dejstvo, da so poprej navedeno priložnost in možnost ptujski sindikati dodobra izkoristili. Na podlagi konkretnih spoznanj in prakse so namreč izoblikovali sklepe in stališča o bodočih prizadevanjih, ki pa naj bodo v bistvu le nadaljevanje že utečene in uspešne aktivnosti na področju gospodarstva, poglobljanja samoupravnih odnosov, uveljavljanja in izpopolnjevanja samoupravnih sporazumov, kadrovske politike in izobraževanja, nadaljnje razvoja stanovanjskega gospodarstva in še na nekaterih drugih področjih, ki jih tudi zajemajo kongresni dokumenti. Prav zato so njihovo vsebino tudi potrdili brez omembe vrednih vsebinskih pripomb.

V zvezi s kadrovskimi pripravami na VIII. kongres slovenskih sindikatov je konferenca ptujskih sindikatov izrazila željo, naj bi dolžnost predsednika RS ZSS še naprej opravljal tovariš Tone Kropušek, poše podpredsednikov pa Jože Globačnik in Ivo Tavčar.

Ogorčeni nad „koroškimi dogodki“ pa so ptujski sindikati s svoje konference poslali protestni pismi Državnemu sekretariatu za zunanje zadeve v Beogradu in RS ZSS.

-mG

MODNA HIŠA
S POSLOVNIMI
ENOTAMI V LJUBLJANI,
MARIBORU IN OSIJEKU
VAM NUDI

bogato in vedno aktualno izbiro otroške, moške in ženske konfekcije, modnega metrskega blaga, pletenin in visoko kvalitetne usnjene konfekcije in galanterije.

● LENDAVA

Zadetek v polno

V vsebinsko zelo razgibani razpravi na volilni konferenci lendavskih sindikatov, spregovorili so tako o skupščinskih volitvah in delegatskem sistemu kot o nujnosti smotrni integracijskih gibanj ter republiški solidarnosti pomoči pri izenačevanju pravic iz delavskega in kmečkega zavarovanja, so vendarle izstopala nekatera vprašanja, ki so za družbeno-politično in gospodarsko življenje v občini vsekakor najbolj pereča. Gre za problematiko dislociranih obratov, ki predstavljajo kar polovico kolektivov v občini, za nujnost utrjevanja osnovnih sindikalnih organizacij v vseh delovnih skupnostih v občini, za nekatere probleme s področja zaposlovanja, predvsem pa za zaposlovanje zdomcev. S tem, ko so lendavski sindikati zelo konkretno opredelili svoje naloge na teh in še nekaterih drugih področjih, so dejansko zadeli v jedro problema, kakor je bilo slišati v razpravi, obenem pa tudi dali zelo konkretno vsebino idejnopoličnim osnovam bodočega delovanja slovenskih sindikatov.

-mG

● SLOVENSKA BISTRICA

Podpora predlogu kandidatne liste

Na volilni konferenci sindikatov občine Slovenska Bistrica so delegati osnovnih sindikalnih organizacij izvolili kandidate za VIII. kongresa ZSS, in sicer Stanka Robnika in Erno Špes s področja industrije, Martina Karlovača s področja gradbeništva in industrije gradbenega materiala ter Stanka Lehnerja iz storitvenih dejavnosti.

Za novega člana ZSS so kandidirali Stanka Robnika, zaposlenega v tovarni IMPOL. Na volilni konferenci so razpravljali in nato potrdili predlog o vodstvenem organu slovenskih sindikatov.

Na volilni konferenci bistriških sindikatov so delegati osvetlili mnoge probleme, za katere se bodo morali tako bistriški kakor tudi republiški sindikati v republiki odločneje zavzemati, da bi jih čimprej rešili. Med najbolj perečimi problemi so omenili stanovanjska vprašanja in odpiranje novih delovnih mest v tej občini, da ne bi bilo potrebno tolikim občanom, predvsem iz haloških in pohorskih predelov, iskati zaposlitve v drugih občinah in celo v tujini.

V. H.

PO SLEDEH NEKEGA PREDLOGA: TOKRAT V RIBNIŠKEM PODJETJU „INLES“

Ni v pravilniku-šene!

V prejšnji številki smo zapisali mnenje nekaterih vodilnih delavcev iz ribniškega Inlesa o osnovni izobrazbi med zaposlenimi v tem podjetju. Znano je namreč, da prav v Inlesu več kot polovica zaposlenih nima popolne osnovnošolske izobrazbe. Če torej ponovimo mnenja, ki so jih povedali, bi lahko na kratko napisali: Vsi delavci bi morali imeti vsaj osnovno izobrazbo; v prvi vrsti so dobri samoupravljalci lahko samo široko razgledani delavci; za nekatera dela pa

VIKTOR LESAR pravzaprav ni eden tistih, saj ima poleg osnovne šole že končano tudi vajensko šolo. Zanimivo pa je, da je eden redkih, ki je zadnja dva razreda osemletke končal v večerni šoli, samo da se je lahko vpisal in tudi končal vajensko šolo.

„Doma ni bilo pravega reda, posebno še, ko je šla mama v službo. Hotel sem sam zaslužiti, zato sem šel delat.“

Po dveh letih „ga je srečala pamet“, kot sam pravi in željo, da bi se vpisal v vajensko šolo, je moral odložiti in se najprej vpisati v večerno osnovno šolo.

„Podjetje mi je omogočilo, da sem delal samo dopoldne, popoldne pa sem se z mopedom vozil v šolo v Kočevje. Od pol štirih do osmih zvečer smo trikrat na teden imeli pouk. Naslednje jutro pa spet v službo.“

Prav gotovo je tak način zahteven, naporen in je potrebno dosti volje, predvsem pa se je treba skoraj povsem odpovedati prostemu času. In cilj?

„Sto petdeset dinarjev dobim danes več na mesec za kvalifikacijo in boljše delovno mesto imam. Ob koncu šišta mi ni treba pomisliti na delavnice.“

Tako Viktor, ki ga je „srečala pamet“ pred dvajsetim letom starosti. Danes je zadovoljen, toda bržčas bolj s težko doseženo kvalifikacijo, kot pa s tistimi stopetdesetimi dinarji mesečno.

VERA TEKAVEC je danes stara 24 let; je poročena in ima dva otoka. Končala je le štiri razrede osnovne šole.

„Delati sem morala doma na kmetiji in staršev moja šola in učenje nista veliko skrbela. Šestnajstimi leti sem šla delat. Tri leta sem pri LIP Kočevje vezala butare. Sedaj delam pri osnovnem premazu vrat v Inlesu. Na šolo ne mislim več. Prepričana sem, da sem preveč trda, da bi jo lahko končala. Pa tudi če ne bi bila, pri dveh majhnih otrocih imam že sedaj premalo časa. Kako naj bi še štiri leta hodila v večerno šolo, otroški vrtec pa je odprt samo dopoldne? Ne, o šoli ni govora.“

Vera se je popolnoma vdala v usodo. Njeni argumenti pa v današnjih razmerah ne dopuščajo ugovora. Žal, tako je.

TOMO BAKARIČ je prav tako končal le štiri razrede osnovne šole. Star pa je šele šestnajst let in dela v tovarni le dobrih osem mesecev.

„Če nisi za učenje, pojdi delat, so mi rekli doma. In šel

sem. Takrat sem mislil, da je bolje delati kot hoditi v šolo. Danes mislim, da bi bilo veliko bolje, če bi se učil.“

Tak občutek poznamo bržčas vsi, ko premišljujemo o izobrazbi, ki smo jo zamudili. Ali je Tomo res že vse zamudil?

„Večkrat me prime, da bi se šel naprej učiti, posebno kadar moram v tovarni delati kaj zoprnega. In tudi sicer bi bil rad nekaj več. Za možnosti se še nisem pozanimal, toda rad bi tudi plačal, samo da bi naredil šolo.“

Tako, Tomo bi rad končal šolo. Tistega prvega koraka pa še ni naredil in če bo hotel nekaj doseči, ga bo moral. Vsak dan kasneje ga bo težje. In zakaj mu pri tem ne bi nekdo pomagal?

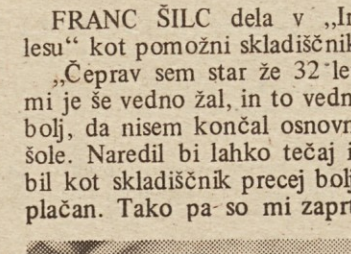
„Občutek imam, da sem drugačen od tistih, ki imajo šole,“ je nekam trpko odvrnil 21-letni TONE

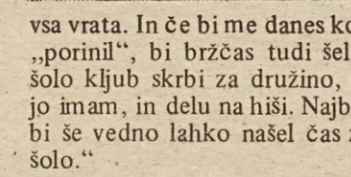
DUŠIČ. „S prijatelji sem se raje igral kot učil. Tako sem naredil le pet razredov. Danes mi je žal. Rad bi se izučil za mehanika ali mizarja, pa ne morem. Tukaj nimam možnosti da bi končal osnovno šolo. Enkrat sem že šel vprašat, pa je bilo zaprto. Tudi malo sram me je. Odslužil sem že vojsko. Pa naj bi ponovno hodil v osnovno šolo? Toda rad bi! Denar ni vprašanje. Tudi delo bi se dalo urediti tako, da bi delal samo dopoldne.“

Tudi Tone je eden tistih, ki bi ga bilo treba poriniti naprej in mu pomagati, da bi storil tisti prvi korak.

FRANC ŠILC dela v „Inlesu“ kot pomožni skladiščnik. „Čprav sem star že 32 let, mi je še vedno žal, in to vedno bolj, da nisem končal osnovne šole. Naredil bi lahko tečaj in bil kot skladiščnik precej bolje plačan. Tako pa so mi zaprta

vsa vrata. In če bi me danes kdo „porinil“, bi bržčas tudi šel v šolo kljub skrbi za družino, ki jo imam, in delu na hiši. Najbrž bi še vedno lahko našel čas za šolo.“

A. AGNIČ

lahko in celo raje uporabljajo tiste brez kvalifikacije; potrebna je le ročna spretnost. In še, podjetje ni dolžno delavcu financirati osnovne izobrazbe. Za to je poklicana šola. Zaposlovati pa morajo tudi take delavce, ker drugih ni.

Tako nekako mislijo vodilni. To smo že napisali v prejšnji številki. Kaj pa menijo o osnovni izobrazbi tisti, ki je nimajo. Povprašal sem šest takih v ribniškem Inlesu.

Iz njegovega pripovedovanja je odsevala želja po izobrazbi, čeprav brez nekega trdnega prepričanja, da bi se potem zanj kaj bistveno spremenilo.

V matičnem listu STOJE RAPOŠA je v rubriki o šolski izobrazbi preprosto črtica. Torej nepismena. „Stara sem 32 let. Doma sem blizu Zadra. V šolo sem sicer hodila tri leta, toda zelo neredno. Starši so sicer morali plačati kazen, mene pa so vseeno vzeli iz šole. Zaposila sem se s šestnajstim letom, najprej na državnem posestvu, kasneje kot kuharica in sedaj že deset let delam v „Inlesu.“

Gotovo ne veste, kako je, ko dobite pismo, pa vam ga mora prebrati nekdo drug, ker ne poznate črk. Časopis je bil zame papir, ki mi ni povedal ničesar. Pismo so mi pisali drugi. Hudo je to. No, hudo je bilo. Pri dvajsetih letih sem si kupila šolsko berilo in se naučila črke. Sedaj se že znam podpisati in tudi časopis lahko nekako berem.“

Ko govorimo o osnovni izobrazbi, mislimo pri tem tudi na matematiko z ulomki, enačbami, na zemljepis, zgodovino in celo na tuj jezik, da o slovnicu svojega jezika niti ne govorimo. To pa, da nekdo pozna le črke in jih s težavo povezuje v besede, je res tisto, kar težko razumemo.

„Hčerka že hodi v šolo in najboljši hudo mi je, da ji ne bom mogla prav nič pomagati.“

„Jaz nisem imela možnosti, da bi hodila v šolo, svojim otrokom pa bom šolanje lahko nudila. Če pa se ne bodo hoteli učiti...“ Nadaljevala je popolnoma brez pomisleka „... bodo šli pač delat.“

Priznam, da te njene izjave nisem in je še danes ne morem razumeti. In kot da bi se opravičevala, je dodala:

„Važno je, da je človek zdrav in da je priden. Ni pomembno, če znaš kaj ali nič, glavno je, da znaš delati.“

Res, samo najbrž je tudi važno, kaj znaš delati. Da se naučiš prekladati deske in vezati butare, res ni potrebna velika predizobrazba.

„Z otroškimi dodatki in normo zaslužim 1.500 dinarjev mesečno. Tudi šolo ne bi mogla več.“

Seveda, kaj pa hčerka, časopisi, knjige in vse tisto, kar lahko sprejemamo le, če smo pismeni!

In naj na koncu spregovorimo še enkrat načelno in konkretno o nalogi, ki si jo zastavlja sindikat, da bi dali možnost vsem zaposlenim do 35 leta starosti, da dosežejo osnovno izobrazbo.

Lepo, še več, vsakomur je nujno potrebna osnovna izobrazba. Prizadeti to občutijo, saj so jim vrata k strokovni kvalifikaciji zaprta. Nevede postajajo orodje stroja. Le tisti prvi ponovni korak v šolo je težak. In v večini primerov ne bo šlo brez pomoči. Sredstva za šolanje niso problem, čeprav bi bilo prav, ko jim zato ne bi bilo potrebno odšteti denarja. Bolj problematično pa je, ali ti delavci vidijo dovolj veliko spodbudo za šolanje?

A. AGNIČ

● LJUBLJANA

Doslej uspešno

Na prvi izmed šestih volilnih konferenc v Ljubljani za del občine Center – so udeleženci poudarili, da gradivo za predkongresno razpravo pomeni prepričljivo dokumentacijo o doseženih uspehih in bodočih nalogah slovenskih in ljubljanskih sindikatov pri reševanju aktualnih sistemskih družbenih problemov in konkretnih vprašanj vsakodnevnega življenja in dela delavcev. S tem pa so slovenski in ljubljanski sindikati kot najširša politična organizacija delavskega razreda nedvomno upravičili svoj obstoj, saj so se uspešno potegovali za stalno naraščanje gnojnega in kulturnega standarda delovnih ljudi, za vse bolj demokratične in humane odnose med njimi, kar je pogoj za uveljavljanje samoupravnega položaja delovnega človeka v družbi, slednjič pa še za utrjevanje socialne varnosti delovnih ljudi, če navedemo le tri najvažnejša področja njihove dosežane aktivnosti, ki pa seveda ostaja aktualna tudi v prihodnje.

Med konkretnimi akcijami ljubljanskih sindikatov v minulem obdobju velja omeniti zlasti dejstvo, da uveljavljanje ustavnih dopolnil vseskozi povezujejo s prizadevanji za stabilizacijo gospodarstva. Pri tem osnovne sindikalne organizacije vse pogostje postajajo nosilci pobud za razgovore z delavci o ciljih, ki jih želimo doseči na tem področju. Tako njihova prizadevanja postajajo razumljiva in sprejemljiva za najširši krog zaposlenih, kakor so bila tudi tedaj, ko so se sindikati aktivno vključili v večmesečno politično akcijo za izvedbo samoprispevka za otroško varstvo in šolstvo ali pa v zadnjem času v oblikovanje „paketa stanovanjske zakonodaje“, ki obeta, da bomo po nekaj hitreje in lažje razreševali izredno perečo stanovanjsko problematiko ljubljanskih delavcev.

Če se bodo enako konkretno tudi v prihodnje vključevali v razreševanje takih in podobnih zadev, zlasti pa še tistih, o katerih govori dokument o idejnopoličnih osnovah bodočega delovanja sindikatov, lahko računamo z uspehi tudi v prihodnje. Uspehi, izraženi v konkretnih rezultatih, pa pomenijo tisto, kar članstvo pričakuje od svoje organizacije in po čemer meri njeno aktivnost in učinkovitost.

M. G.

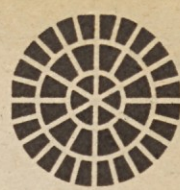
● RIBNICA

TOZD: malo ali nič!

Pred dnevi je bila v Ribnici volilna konferenca sindikalnih organizacij ribniške občine. Po besedah tajnika ObSS Karla Oražma je bilo na konferenci izrečenih precej kritičnih pripomb predvsem na rovaš omalovaževanja samoupravnih pravic neposrednih proizvajalcev.

Največ so v Ribnici razpravljali o ustanovljanju TOZD. Dosežanja akcija ni imela praktično nobenega uspeha, čeprav so že pred časom organizirali seminar na to temo za vodilne uslužbenke v podjetjih. Tudi komisije, ki so jih ustanovili po podjetjih, niso opravile svojega dela ali pa le delno. Anketa, ki so jo izvedli pred konferenco, je pokazala, da je čutili odpor v upravnih podjetjih predvsem zato, ker so komisije delale v ozkem krogu, vodilni kadri pa niso pomagali komisijam pri pripravi programov. Na konferenci so sklenili, da bodo takoj začeli z drugim delom akcije. Z javno razpravo o pomeni ustanovljanja TOZD o povečanju pravic proizvajalcev pri delitvi sredstev podjetij bodo skušali obvestiti delavce in tako od spodaj navzgor pospešiti ustanovljanje TOZD.

V Ribnici so še sklenili, naj bi delovne organizacije dale več sredstev za družbena stanovanja. Samoprispevek občanov, ki so ga doslej plačevali za šole, naj bi podaljšali, sredstva pa namenili za otroško varstvo. Z odpiranjem novih delovnih mest je problem otroškega varstva v ribniški občini postal prav v zadnjem času občuten problem.

SINDIKAT IN RESOLUCIJA O KADROVSKI POLITIKI

• LJUBLJANA

Zadnja konferenca

Včerajšnja volilna konferenca v Šiški v Ljubljani je označila „konec“ priprave na 8. kongres ZSS, saj je bila to zadnja konferenca v Ljubljani. Če rečemo konec, potem seveda mislimo le na prvi del priprave na VIII. kongres.

Volilna konferenca se je začela za odpravo nelikvidnosti, za takšno politiko cen, ki bi sicer urejala odnose na tržiču, vendar ne bi ogrožala življenjskega standarda delavcev, za brezplačno šolanje, za odpravo šolnin, celodnevno varstvo, za posodobitve predmetnika na šolah, za najmanj osnovno šolsko izobrazbo delavcev, za permanentno izobraževanje vodilnih delavcev, za podaljšanje porodniški dopust in drugo.

Razpravljavci so omenili tudi probleme zaposlenih v privatnem sektorju, ki jih je v Ljubljani kakih pet tisoč, in poudarili, da niso v enakopravnem položaju z delavci v družbenem sektorju, da nimajo tistih samoupravnih pravic, kot tisti v družbenem sektorju, da še vedno nimajo urejenega delovnega časa, dopustov in drugega.

Člani volilne konference so tudi potrdili vse predlagane člane novega republiškega sveta ZSS in volilne funkcije v svetu ter v nadzornem odboru in izvršili enaindevetdeset delegatov, ki bodo zastopali ljubljansko članstvo na VIII. kongresu slovenskih sindikatov.

• METLIKA

Več samouprave v obrate

(Nadaljevanje s 1. strani)

TOZD v posameznih podjetjih in še posebej v obratih, katerih sedež podjetja je v drugi občini, je za metliške sindikate osnovni problem. Za dislocirane obrate sodijo, da morajo postati TOZD, da bi se tako lahko aktivno vključili v gospodarstvo občine. Delavci teh obratov naj bi sami odločali o sredstvih, ki bi jih namenili za komunalne in druge potrebe svojega kraja. Ugotovili so, da so pri organiziranju TOZD najdalj prišli v enotah veletrgovskega podjetja „Mercator“, najmanj pa so zadovoljni z IMV, ki za svoj obrat sploh ni predvidela, da bi postal TOZD. Prvenstvo pa so ugotovili, da zadnjih šest mesecev iz neupravičenih oziroma deloma upravičenih razlogov niso dosegli bistvenih premikov. „Faza razmišljanja“ traja že nekoliko predolgo. V večjih podjetjih, kot denimo v BETI, si niso na jasnem, kateri obrati naj dobijo status TOZD. Zato se zavzemajo za izmenjavo izkušenj in mnenj s podobnimi gospodarskimi organizacijami.

O stanovanjski problematiki so na konferenci menili, da je zelo zanemarjena. Pri gradnji družbenih stanovanj dosedanja zakonodaja pomeni resno oviro. Nihče ne kontrolira gospodarjenja s sredstvi za stanovanja. Prav tako nihče ne vpraša za ceno in nikomur ni treba odgovarjati za roke pri gradnji stanovanj. Ugotovili so tudi, da je povečanje sredstev za stanovanjsko gradnjo nujno potrebno, le da naj posamezne TOZD same odločijo, ali bodo namenile ta sredstva za družbena stanovanja ali pa za individualno gradnjo. Med sklepi so se zavzeli za spremembo stanovanjske zakonodaje in za združevanje sredstev za stanovanja v njihovi občini, predvsem pa za nadzor nad njimi.

Pri potrjevanju kandidatne liste za republiški sindikalni svet je bilo slišati pripombo, da je med kandidati premalo neposrednih proizvajalcev, pa čeprav brez potrebne strokovne kvalifikacije.

Soustvarjalec v kadrovski politiki

Že sedaj je treba opredeliti, kako bo sindikalna organizacija spremljala uresničevanje sprejetega dogovora o kadrovski politiki in katera vprašanja je treba najprej razrešiti

Z resolucijo o osnovah kadrovske politike v socialistični republiki Sloveniji je skupščina v novembru minulega leta sprejela temeljna izhodišča za oblikovanje samoupravne kadrovske politike in določila tudi načine za izvedbo s tem aktom zastavljenih ciljev in načel. Kot temeljno sredstvo za usklajevanje vprašanj skupnega pomena je predvideno družbeno-dogovarjanje. Dogovore sklepajo organizacije združenega dela, izobraževalne in druge interesne skupnosti, družbeno-politične skupnosti in družbeno-politične organizacije. Družbeni dogovori se sklepajo za območje ene ali več občin in za republiko.

V mnogih slovenskih občinah so že v razpravi o snetki občinskih družbenih dogovorov. Nekatera vprašanja se pojavljajo v vseh dogovorih, kar kaže na to, da je nekaj osnovnih problemov skupnih vsem: zasledimo pa seveda tudi mnogo specifičnih rešitev, izvirajočih iz posebnih razmer v posamezni občini.

Zlasti so vredne pozornosti določbe o kadrovskih službah, določila o družbeno-ekonomskem izobraževanju, o permanentnem izobraževanju, o moralno-etičnih kriterijih za izbor vodilnih delavcev in o načinu za presojanje njihovega dela, o programiranju in sistematizaciji delovnih mest in o drugih nalogah in delih s kadrovskega področja. Zanimiva je tudi opredelitev nalog posameznih podpisnikov pri izvajanju sprejetih dogovorov, med katerimi je še posebej pomembna funkcija sindikata.

Z resolucijo republiške skupščine je sindikalna organizacija izrecno predvidena kot eden od podpisnikov občinskega dogovora, enako je zato predvideno tudi v osnutkih občinskih dogovorov. Po nekaterih dogovorih pa je to tudi vsa vloga sindikalne organizacije; sindikat nastopa le kot podpisnik ter niso izrecno in natančneje opredeljene njegove specifične naloge glede na vlogo in možnosti te organizacije.

Predlogi občinskih in medobčinskih dogovorov so v razpravi in bodo še dopolnjeni in spremenjeni, zato je zanimivo primerjati tudi določila, ki opredeljujejo naloge in vlogo sindikata.

V predlogu dogovora občine Celje in dogovora za območje občin Lenart v Slovenskih Goricah, Mari-

bor, Ormož, Ptuj in Slovenska Bistrica sta odgovornost in funkcija sindikata posebej opredeljeni. Sindikati so kot eden od podpisnikov dolžni skrbeti za izvajanje celotnega dogovora (kompleksna obravnava enkrat letno), sedaj pa si kot najpomembnejše naloge, za katere se bodo zlasti zavzeli, določajo programirano in permanentno strokovno in samoupravno izobraževanje, štipendiranje in kreditiranje ter kadrovanje v samoupravne organe in na vodilna delovna mesta.

Tako je v osnutku dogovora zapisano:

„Sindikati so si dolžni zlasti prizadevati

— da se v skladu s dolgoročnim programom razvoja delovne organizacije uresniči določbe o organizaciji takega izobraževanja, ki bo zagotavljalo vsem članom delovne skupnosti usposobljenost, ki je potrebna za uspešno delo in samoupravljanje,

— da bodo delovne skupnosti zagotovile potrebna sredstva za štipendiranje in kreditiranje ter za dopolnilno in permanentno izobraževanje delavcev na delu,

— da bodo pri kadrovanju v organe upravljanja in za vodilna ter vodstvena delovna mesta uresničena načela, ki bodo zagotavljala, da bodo v te organe in na taka delovna mesta prišli predvsem tisti delavci, ki imajo ustrezne strokovne in družbenopolitične pogoje.

Predvsem pa bodo sindikati skrbeli, da bodo delovne skupnosti uresničevale ta dogovor. Najmanj enkrat letno bodo obravnavali uresničevanje družbenega dogovora ter o tem seznanjali sopolisnike ter druge člane.

Vsebinsko podobno določilo zasledimo tudi v predlogu dogovora o osnovah kadrovske politike v občini Tolmin. Tudi tukaj je podobno kot v drugih dogovorih komisija pri občinski skupščini dolžna spremljati izvajanje dogovora, predlagati dopolnitve in opozarjati na kršitve, občinski svet zveze sindikatov pa se izrecno obvezuje in „sprejema del odgovornosti, da bo s svojo politično močjo pomagal pri realizaciji tega dogovora v občinski skupščini in preko osnovnih sindikalnih organizacij v delovnih organizacijah.“

Sindikat je prav tako upravičen, da spremlja izvajanje dogovora pre-

ko občinske komisije in preko osnovnih sindikalnih organizacij v delovnih organizacijah. Predlaga lahko spremembe dogovora ali uvedbo postopkov zaradi njegove kršitve. Sindikalna organizacija je izrecno zadolžena za aktivno delovanje tudi v osnutku družbenega dogovora v občini Izola.

Pomembna značilnost resolucije in občinskih dogovorov je v tem, da je težišče dela za izvedbo sprejetih družbenih načel v delovnih organizacijah. Ker so sprejeta načela ne bodo uresničevala ne zlahka, ne sama po sebi, so zato že pri pripravljanju osnutka ponekod predvideli tudi družbeni mehanizem, ki naj bi zagotavljal izvajanje sprejetih sklepov. Sindikalna organizacija je pomemben element v tem mehanizmu in tako so jo v nekaterih občinskih dogovorih tudi že opredelili. Ponekod pa nastopa sindikat le kot eden od podpisnikov; v tem primeru morda ne bi bilo napak ob dopolnjevanju osnutka izrecno razpravljati tudi o funkciji sindikalne organizacije in o njenih specifičnih možnostih ter nalogah.

Za uresničitev družbenega dogovora bo potrebno spreminjati in dopolnjevati splošne akte delovnih organizacij. Čeprav so na različnih področjih naše republike prečla različna kadrovska vprašanja, pa je ne glede na to, katera so ta vprašanja, za njihovo ureditev koristno izkoristiti možnosti, ki jih daje organiziranost sindikata v delovnih organizacijah. Tam, kjer so sindikalne naloge že opredelili v osnutku družbenega dogovora, bodo verjetno koristne razprave predvsem o tem, kakšna bo razmejitev dela med tako imenovano „občinsko“ komisijo in sindikalno organizacijo. Celotna družbena akcija pa mora nedvomno biti usmerjena v to, da ne bomo kadrovskih problemov skušali reševati „na različnih ravneh“, temveč tam, kjer nastajajo, ter da sedaj ustvarimo vse potrebne strokovne, pravne, organizacijske in druge osnove za sistematično samoupravno politiko.

Naloga sindikalne organizacije pa je, da že sedaj določi, kako bo spremljala izvajanje sprejetega dogovora in skrbela za njegovo uresničitev in da glede na sedanje razmere določi tudi vprašanja, ki jih je potrebno najprej urediti.

BORUT ŠNUDERL

MALA ANKETA NA VELIKO TEMO

Zaposlenim ženam naj se podaljša porodniški dopust na 6 mesecev in zagotovi delo s skrajšanim delovnim časom do enega leta starosti otroka.

Štiri delavke tovarne TEKSTILINDUS KRANJ in podpredsednico tovarniškega odbora njihove sindikalne organizacije smo zaprosili, naj povedo svoje mnenje o omenjenem predlogu slovenskih sindikatov, ki bo postal tudi njihova zahteva, če bo tako sklenjeno na VIII. kongresu.

Jelka ŠMID, referent za najemanje, mati treh otrok, trenutno dela po štiri ure na dan:

Predlog se mi zdi smotrni in sprejemljiv, še zlasti za matere z več otroki, ki se vozijo na delo, kot se na primer sama. Že tako mora zaposlena mati vsati zelo zgodaj, da obleče in nahrani otroke ter pripravi še vse drugo za čas, ko je ne bo doma, še zlasti, če nima domačih ljudi ali dobrih sosedov, ki bi v času njene odsotnosti pazili nanje. V mesto pa, v mojem primeru 15 km daleč, namreč tako majhnih otrok ne more vsak dan voziti v vrtec, čeprav bi morda bil prostor zanje.

Anka RUPNIK, socialna delavka, mati enega otroka:

Predlog se mi zdi naravnost idealen, da bi se le tudi uresničil! Oviro namreč vidim v pomanjkanju prostora v vzgojno varstvenih ustanovah, zlasti tistih, ki sprejemajo otroke do dveh let starosti. V obeh krajinskih vrtcih te vrste imajo prostora le za 50 dojenčkov, vseh, ki bi potrebovali varstvo, pa je vsaj tisoč... No, upam, da bo predlog sindikatov sprejet in da bo pomenil večji družbeni pritisk za gradnjo vrtcev. O pobudi sindikatov pa naj še dodam, da bi njena uresničitev nedvomno bila v dobro mater in otrok; zlasti otrok, ker je za njihov duševni razvoj v najzgodnejši mladosti nujno potrebno, da imajo mater kar najdlje ob sebi. Če bi matere lahko bile dlje pri svojih otrocih, ko so še dojenčki, bi se tudi lažje posvetile njihovi negi, skrbela za redno mesečno zdravstveno kontrolo in za vse tiste opravke in dolžnosti, ki jih nalaga materinstvo. Navsezadnje pa je tudi tako, da v letu dni po porodu, ko bi zaposlena mati spet morala začeti s polnim delovnim časom, kljub vsemu lažje najde varstvo za otroka kot pa zdaj, ko ga išče dvakrat: takrat, ko začne delati po štiri ure, in čez nekaj mesecev vnovič.

Mira GRAŠIČ, tkalka, mati enega otroka:

Zavoljo sedanje ureditve porodniških dopustov je najbolj prizadet otrok, nekaj manj mati oziroma starši, precej pa tudi podjetja, kjer zaposlujejo veliko žensk. Če živim v mestu, so namreč vsaj minimalne možnosti, da nekako le poskrbiš za varstvo dojenčka, na podeželju — vozim se iz Predgorja — pa nihče noče jemati v varstvo tako majhnih

otrok. Tako si odvisen le od dobrih ljudi, če tako rečem. V mojem primeru je tako, da mi otroka varuje mama. Ker delam na tri izmene, mož pa samo dopolne, je družina tudi zelo malo skupaj. Otrok se mi namreč smili, da bi ga budila največ zgodaj; zato pri mami tudi prepi. Z njim sem lahko samo dopolne ali popoldne, takrat pač, ko nimam službe. Če bi se uresničilo, kar predlaga sindikat, bi to nedvomno pomenilo veliko pomoč in razbremenitev vseh mater z dojenčki. S tem bi tudi odpadle skoraj vse težave, ki v podjetjih nastajajo zaradi tega, ker nekatere delavke nekaj časa delajo po štiri ure na dan, kar občutno moti proizvodnjo. Zaradi vseh teh vzrokov pozdravljam predlog sindikatov in želim, da bi se uresničil čimprej!

Angela ŠKOFIČ, tkalka, še samska:

Prav je, kar zdaj predlaga sindikat! Koristno bi bilo za otroke pa tudi za matere, ker bi se lažje posvetile delu, medtem ko so zdaj od desetega tedna otrokove starosti razpete med skrbjo zanj in dolžnostmi na delovnem mestu. Upoštevati pa je treba tudi, da se pri nas tkalkah, ki imajo fizično zelo naporno delo, taka razdvojenost in obremenitev še toliko bolj pozna!

Milka KOVAČ, podpredsednica tovarniškega odbora sindikalne organizacije:

Za sleherni proizvodnjo so najtežji problem ženske-matere, ki delajo po štiri ure na dan. Zanje je marsikdaj težko najti primerno delo, ne da bi zaradi tega trpel skupni delovni učinek in da bi pri takem delu dosegale vsaj približno normalne osebne dohodka. Zato bi bilo z ekonomskega stališča smotno še precej več, kot predlagajo republiški sindikati, namreč to, da bi po porodu matere ostale doma do leta starosti njihovih otrok, potem pa takoj začele delati s polnim delovnim časom. Ta čas bi se seveda moral šteti v pokojninsko dobo. Vem, da bi zaradi take ureditve tudi delovne organizacije morale prevzeti nase del bremena. Ker pa že zdaj nosijo toliko bremen, se eno več najbrž ne bi poznalo, še zlasti ne, če bi se odrekli čemu takemu, ki zdaj tudi pomeni obveznost podjetja, pa ni najbolj nujno ali potrebno. Ne glede na vse to, kar sem povedala, pa bi tudi uresničitev sedanjega predloga sindikatov pomenila veliko olajšanje za zaposlene ženske, še zlasti za matere, ker bi pač lahko ostale dlje doma in se bolj posvečale negi otrok in skrbi zanje, kar je ob splošnem pomanjkanju prostora v varstvenih ustanovah tudi nujno potrebno. Pri nas, ki smo pretežno ženski kolektiv, s 1500 zaposlenimi ženskami, izmed katerih jih je vsaj 2 % stalno odsotnih zavoljo porodniških dopustov, precej več pa zavoljo nege bolnih otrok, to še preddobro vemo in zato tudi zagovarjamo stališče, naj zaposlena mati čimdlje ostane pri svojem otroku, ker bo tako bolj za otroka, zanj, za podjetje in za družbo v najširšem pomenu besede.

IGOR PONIKVAR:

Podprimo kontrolo!

Delegat na VIII. kongresu ZSS bo tudi Igor Ponikvar, predsednik medobčinskega odbora sindikata delavcev družbenih delavnosti v Celju. Na celjski volilni konferenci je govoril o organiziranosti in učinkovitosti državnih organov in služb.

— Zakaj po vašem mnenju „državna administracija“ nima

pravega vpliva v samoupravno organizirani družbi?

— Menim, da upravni, pravosodni in drugi inšpekcijski kontrolni organi sami ne ponujajo dovolj samoupravnim organom svojih izsledkov, ugotovitev, predlogov in zahtev kot podlago za učinkovitejšo samoupravno odločitve znotraj združenega dela. Seveda je tudi res, da posameznim strukturam znotraj združenega dela ne godi učinkovita državna administracija v inšpekcijski, nadzorni, preiskovalni, kaznovalni ali kakšni drugi vlogi. Vse pogostejši so primeri, da taki krogi skušajo odkrito diskvalificirati inšpektorje, davkarje, preiskovalce, carinike in druge delavce, kadar le-ti s polno mero odgovornosti in strokovnosti odkrivajo negativne pojave. Ne nazadnje sodi sem tudi „primer 23 poslancev“.

— Kaj predlagate? —

— Zavzemam se za to, da bi republiški svet ZSS oziroma organ, ki pripravlja za kongres dokončni tekst predloga o idejnopoličnih osnovah delovanja slovenskih sindikatov, vključil v to gradivo tudi podporo organom in organizacijam, ki jih delavski razred potrebuje za ohranjanje in razvijanje pridobitev revolucije, vstevši samoupravljanje.

DELEGATI GOVORE

Prav tako menim, da bi morali dati vso politično in moralno podporo delavcem v upravnih in pravosodnih organih, organih javne in državne varnosti, carinski in devizni službi ter inšpektorjem NB in SDK pri njihovem napornem in odgovornem delu, katerega namen je odkrivati, preprečevati, preganjati in zatirati negativne pojave v naši družbi.

Tudi mi, delegati, in sindikalna organizacija kot celota se moramo z vsemi političnimi sredstvi vključiti v bitko in skupaj z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami, zlasti z ZK, dobiti boj za spoštovanje zakonitosti ter za izpolnjevanje političnih dogovorov.

Predlagam še, da bi tudi v bodoče vztrajali pri zagotavljanju vseh materialnih in kadrovskih pogojev, ki so potrebni, da bodo ti organi učinkoviti, strokovno sposobni in prav zato tudi racionalni. Podlaga za takšna nadaljnja prizadevanja je sicer že dana v sprejetih družbenih dogovorih in samoupravnih sporazumih ter v potrjenih načelih kadrovske politike, vendar jih moramo bolj dosledno spoštovati, uresničevati in vedno znova izpopolnjevati, da se ne bi spremenili v svoje lastno nasprotje.

Občinski svet zveze sindikatov občine Cerknica

CESTITA

VSEM DELOVNIM LJUDEM
ZA PRAZNIK
OBČINE CERKNICA
19. OKTOBER
TER JI ŽELI ŠE VELIKO
DELOVNIH USPEHOV!

● CELJE

Plodna konferenca

Ob koncu prejšnjega tedna so celjski sindikati opravili občinsko volilno konferenco, ki ji je dal predsednik republiškega sveta Tone Kropešek tehten prispevek s svojo razpravo, v kateri je zbranim elektorjem posredoval najbistvenejše poteze sindikalne dejavnosti pred bližnjim kongresom. Izven delovnega programa volilne konference so celjski sindikati opravili dvojje: poslali so protestno pismo avstrijskemu generalnemu konzulatu v Ljubljani zavoljo šovinističnih izpadov proti slovenskemu življu na Koroškem in obsodili 23 poslancev, ki so se v znanem „primeru Vujčič“ vzdržali glasovanja. „Če je kateri teh poslancev iz celjske občine, menimo, da nima več moralne pravice sedeti v skupščini in zahtevamo, da se ga odpokliče!“ je zahtevala volilna konferenca.

Poudariti je treba, da je bila razprava, ki je sledila referatu predsednika občinskega sveta Ivana Kramerja, daleč nad ravni podobnih zborovanj pri nas. Učinkovala je v prvi vrsti osnovna značilnost – pristop k stvari: vsak razpravljavec je najprej povedal, o čem namerava govoriti, „srednji del“ je bil skorajda brez izjeme zgosten in konkreten, za konec pa so bili praviloma predlogi, kako bi kazalo stvari urediti ali kaj bi kazalo vnesti v kongresne dokumente.

Rezultat takega dela je bil pravzaprav presenetljiv: čeprav je konferenca trajala skoraj 5 ur, ni dajala vtisa razvlečenosti.

Ce bi iz referata in razprave hoteli „potegniti“ za Celje tipične sodobne probleme, bi kazalo opozoriti na relativno velik delež že zastarele industrije. V Celju ugotavljajo, da izrabljenost osnovnih sredstev že ogroža napredek podjetij in s tem tudi socialno varnost delavcev. Močne so tudi zahteve, da je treba napraviti red na „moralnem področju“: pri ravnanju vodilnih ljudi v podjetjih je treba ugotoviti, kaj je še družbeno koristno in kaj je že nemoralno.

● SLOVENSKE KONJICE

Več sredstev za družbeni standard

Na volilni konferenci občinskega sindikalnega sveta v Slovenskih Konjicah so udeleženci opozorili na obilo vprašanj ter nalog. Ko je tekla beseda o nagrajevanju in delitvi dohodka, so ugotovili, da smo na tem področju sicer že veliko naredili s samoupravnimi sporazumi, sodili pa so, da bi morali osebne dohodke ob ugodnih gospodarskih gibanjih v letošnjem letu nekoliko izboljšati. Občina Slovenske Konjice sodi namreč po razvitosti in drugih kazalcih med osmimi občinami celjskega območja v zgornjo polovico, po povprečnih osebnih dohodkih pa je med zadnjimi.

Potem ko so na konferenci zelo ugodno ocenili gospodarske rezultate v prvi polovici letošnjega leta, so se zavzeli, da bo potrebno že sedaj v sindikalnih organizacijah začeti politično akcijo za čimbolj smotno pridelitev sredstev. Po podatkih iz letošnjega prvega polletja je upravičeno pričakovati, da bo letošnje leto, kar zadeva poslovanje, bržčas eno najboljših za podjetja konjske občine. Res je, da bodo delovne organizacije pretežno del sredstev namenile za razširitev proizvodnje, za nakup novih strojev in opreme, vendar pa bodo morale po mnenju udeležencev volilne konference del sredstev prispevati tudi za izboljšanje družbenega standarda. Eden od delegatov je upravičeno pripomnil, da na območju konjske občine že več kot pol desetletja niso zgradili nobenega stanovanjskega bloka.

Za razpravo o uresničevanju ustavnih amandmajev je konferenci služila analiza ankete, ki so jo pred nedavnim izvedli v nekaterih večjih gospodarskih organizacijah. Le-ta je pokazala, da se uresničevanje ustavnih dopolnil ni premaknilo bistveno dlje od razprav in ustanovitve strokovnih komisij. Zato je volilna konferenca predlagala, naj bi za širši krog družbenopolitičnih delavcev in članov samoupravnih organov pripravili enodnevni razgovor o konkretnih in praktičnih vprašanjih uresničevanja ustavnih amandmajev. Konferenca se je še posebej zavzela, da je potrebno poživiti družbenopolitično izobraževanje zaposlenih, zlasti še članov samoupravnih organov in delavcev, ki delajo v sindikalnih organizacijah ter v njihovih vodstvih.

V. L.

RISTO GAJŠEK:

Trgovski kapital

Na volilni konferenci v Celju je bil izvoljen za delegata na VIII. kongresu ZSS tudi Risto Gajšek, sicer predsednik komisije za družbenoekonomske

odnose pri celjskem OSS. Vprašali smo ga, kaj ga je spodbudilo k razpravi, s katero se utegne oglašiti tudi na kongresu.

— Med nekaterimi nalogami, ki jih vsebujejo idejnopolične osnove in sklepi o delovanju sindikatov Slovenije, je tudi rečeno, da „trgovski kapital“ še vedno ni organsko povezan s proizvodnjo. Bolj se ogrevam za formulacijo, da je treba razviti med trgovino in proizvodnjo oziroma na področju blagovnega prometa najrazličnejše oblike poslovnega in poslovno tehničnega sodelovanja. Težko je namreč definirati, kaj je trgovski kapital, čigav je in kje je. Brez dvojna pa je pomembno, da s skupnimi naložbami zagotovimo sodobno proizvodnjo in sodoben blagovni promet. Oboje je med seboj tesno povezano.

— Če smo prav razumeli vašo razpravo, imate v Celju dobre primere za podkrepitev svojega predloga?

— Res, v Celju ugotavljamo, da so naša trgovska podjetja lani in letos vložila v proizvodnjo in v objekte, ki so pomembni za proizvodnjo, dobrih 20 milijono-

DELEGATI GOVORE

nov dinarjev, čeprav so širokoma v lastnem „trgovskem kapitalu“. Sestav lastnih in tujih finančnih sredstev je namreč v trgovini še vedno 20 proti 80 v prid izposojenih sredstev. Trgovina je v glavnem vložila sredstva v kovinsko predelovalno industrijo in v industrijo gradbenega materiala, „Merx“ pa pretežno v razvoj lastne proizvodnje in do-delave blaga ter v obrt in turizem. Poučen je primer gradnje javnih in carinskih skladišč v vrednosti blizu 30 milijonov din. Dela so se začela lani decembra in so pred zaključkom. V tej naložbi so sodelovala proizvodna, gradbena, trgovska, transportna in komunalna podjetja, skupaj sedem delovnih organizacij. Zavedamo se, da še zdaleč niso izčrpane vse možnosti, ki jih imamo na voljo. Bolj se bomo morali zgleovati po dobrih primerih, ki jih poznamo, napraviti bo treba več solidnih programov, še posebej pa bi prav prišlo več zavzetosti in poguma. Tig

Laže na univerzo kot v poklicno šolo

(Nadaljevanje s 1. strani)
znano interno kvalifikacijo. Kako gledate na ta problem in kakšna pota vidite iz tega labirinta nelogičnosti?

— Vrata visokega šolstva so sposobnim in višjega študija željnim delavcem res bolj odprta kot pa vrata poklicnih in drugih srednjih šol. Zlasti na višje šole je prišlo po tej odslim odprti bližnjici veliko sposobnih kadrov, ki so imeli za seboj le poklicno šolo in nekaj letno delovno prakso. Veliko jih je zelo uspešno končalo šolanje na višji šoli, nekateri so študij še nadaljevali, neredki iz teh vrst imajo danes tudi pomembne položaje v podjetjih in zunaj njih.

Med tistimi, ki so hoteli na višje ali visoke šole, pa so imeli le končano osnovno šolo, so redki opravili sprejemne izpite, skoraj izjemni pa uspešno končali nadaljnje šolanje.

Bistveno je, da pri prehajanju zaposlenih na višje in visoke šole nimamo umetnih ovir in da navedene olajšave, namenjene zaposlenim, nimajo negativnih stranskih učinkov.

Drugače pa je na prehodu v poklicne, tehniške in druge srednje šole. Končana osnovna šola je ne le za mladino, temveč tudi za zaposlene z dolgoletnimi delovnimi izkušnjami nepreklicni pogoj za vpis. Dokler velja ta omejitev za mladino, je logična in je ni težko zagovarjati. Prav je, da se 215.000

učencev, ki danes obiskujejo osnovno šolo, njihovi starši pa seveda tudi učitelji zavedajo, da je najboljša in največ vredna vstopnica za nadaljnje šolanje uspešno končana osnovna šola. To pa bo docela razumljivo in sprejemljivo za vsakogar, ko bo večina naših otrok uspešno izdelala osnovno šolo. Da smo to že spoznali, dokazujejo načrti, kako v čim krajšem času bistveno povečati učinkovitost osnovne šole. Od tega cilja niti nismo tako strašno daleč. V minulemu letu je sicer le 66 % vpisane generacije po osmih letih osnovnega šolanja uspešno končala osnovno šolo. Če pa dodamo še kakih 4000 učencev, ki so končali osmi razred po 9. ali 10. letu študija v osnovni šoli, ter blizu 800 mladih, ki so ga lani končali v osnovnih šolah in enotah za odrasle, pridemo do podatka, da domala 88 % generacije danes že uspešno konča osnovno šolo, čeprav četrtnina med njimi s podaljšanim šolanjem. Zato je edino perspektivno, da se pri mladini borimo, da bi bila bolj uspešna v osnovni šoli, da radikalno zmanjšamo osip, da bi torej čimprej večina v osmih letih uspešno končala osnovno šolo.

Povsem drugače pa je s sedanjjo generacijo zaposlenih. Večina je obiskovala osnovno šolo v času, ko jo je uspešno končala manj kot polovica ali komaj kaj več učencev. Vsem tem je bila pot v nadaljnje šolanje

zaprta. Odtod tisti za „kulturni in izobraženi slovenski narod“ domala sramotni podatek, da 60 % delavcev v industriji nima več od kakega osnovnošolskega spričevala ali kvečjemu še potrdilo o interni kvalifikaciji.

Sedanja generacija zaposlenih je bila – v primerjavi s sedanjo generacijo mladine in bodočimi generacijami zaposlenih – težko prikrajšana v možnostih za uspešno osnovno in za nadaljevalno šolanje. Iz teh razlik v možnostih med generacijami se utegnejo poglobljati socialne krivice, ki bodo porajale politične probleme. Gospodarske probleme pa bomo občutili že prej, če ne bomo hitreje spreminili izobrazbene strukture zaposlenih.

Zato se zavzemam za odpiranje možnosti zaposlenim za nadaljnje šolanje, še zlasti za odpiranje poklicnega in drugega srednjega šolstva, ker je za nas najbolj pereče pomanjkanje srednjih strokovnih kadrov. Poleg sedanje poti, ki vodi v srednje šole prek uspešno končane osnovne šole, moramo omogočiti:

— prost vpis vsaj v sorodne poklicne šole tistim, ki končajo šolo za specializirane delavce, — vpis v srednje šole po uspešno opravljenem sprejemnem izpitu – tako kot pri visokem šolstvu – sposobnim delavcem, čeprav nimajo končane osnovne šole v celoti.

● RAVNE

Soglasje s pripombami

Volilna konferenca sindikatov občine Ravnje na Koroškem je imela tri značilnosti. Prva bi bila, da so v razpravi veliko in konkretno govorili o problemih družbenega standarda zaposlenih in občanov, nadalje o nujnosti učinkovitejšega informiranja in slednjič o tem, da je treba v samoupravno sporazumevanje o delitvi dohodka in osebnih dohodkov čimprej vnesti tudi elemente solidarnosti, da bi tako vplivali na materialni položaj onemoglih delavcev. „V rudniku svinca in topolnici Mežica imamo po enega invalida na vsakih deset zdravih delavcev, v železarni ni dosti bolje. Revma ali kakšna druga bolezen je edino, kar ti ljudje zdaj imajo od minulega dela,“ je poudaril eden izmed udeležencev razprave, ki je hkrati predlagal, naj bi podprli predlog idejnopoličnih osnov in sklepov o delovanju slovenskih sindikatov, ker je očitno mišljen v dobro in zadovoljstvo delavcev. S tem predlogom se je konferenca tudi strinjala.

Druga značilnost ravnenske konference je bila, da članstvo moti predvidena sestava novega RS ZSS. Menijo namreč, da bi v osrednjem slovenskem sindikalnem organu na sploh moralo biti več predstavnikov rudarstva – zdaj sta le dva – ter vsaj en predstavnik iz barvne metalurgije. Zato so sklenili v novi RS ZSS kandidirati Franca Stakneta, normirca v tovarni akumulatorjev v Mežici.

Najbolj pa se je razprava razmahnila ob osnutku dopolnjevanja statuta slovenskih sindikatov, kar sicer pomeni tretjo značilnost volilne konference ravnenskih sindikatov. Splošno mnenje je bilo, da osmutek statuta več kot dovolj govori o vlogi, nalogah, dolžnostih in o pomenu višjih sindikalnih teles in organov, da pa pravilom osnovnih organizacij zelo posplošeno nalaga dolžnost, kako se bodo do posameznih vprašanj „postavile“ v lastni delovni organizaciji. „Če vemo, kaj naj bi delala višja sindikalna vodstva in smo to zapisali v statut, je to prav, še bolj prav pa bi bilo, če bi bili najmanj enako konkretni tudi v tistih poglavjih novega statuta, ki govorijo o pravih osnovnih sindikalnih organizacijah,“ je poudarilo več udeležencev razprave in posredovalo več konkretnih predlogov. Naj navedemo dva, ki ju bodo predlagali kot dopolnitev osnutku statuta:

Stvar statuta in ne le pravi osnovne sindikalne organizacije, ali mednarodno aktivnost razvijajo le višja sindikalna vodstva ali pa se vanjo vključujejo tudi osnovne sindikalne organizacije. Če se, je treba povedati, v kakšnih primerih, na kakšnih področjih in kako.

Način včlanjevanja v sindikat se od leta 1945 naprej sploh ni spremenil, čeprav so današnje družbene razmere in miselnost ljudi povsem drugačni. Ljudem bi morali dati možnost, da se ob prihodu v delovno organizacijo odločijo, ali bodo postali člani sindikata ali pa ne, namesto da jih včlanjujejo „avtomatično“, tako da jim odtegnemo del osebnega dohodka za članarino. Če bi bil sprejem v članstvo povezan vsaj s skromno slovesnostjo, če bi ljudje imeli možnost izbrati, če bi jih tudi seznanili z aktivnostjo in prizadevanji konkretne osnovne organizacije, v katero naj bi se včlanili, prav gotovo ne bi poslušali „večnih“ pripomb o plačevanju sindikalne članarine in o porabi zbranih sredstev. —mG

merkur

TRGOVSKO PODJETJE
MURSKA SOBOTA

Prva specializirana samopostrežna prodajalna v Pomurju, »ŽELEZOTEHNA« trgovskega podjetja »MERKUR« Murska Sobota. Prodajalna je bogato založena z gradbenim in vodovodnim materialom, keramičnimi ploščicami in zidnimi tapetami.

„Pomurka“

MURSKA SOBOTA

s svojimi obrati:

- ZA KMETIJSTVO, RAKIČAN
- ZA SODELOVANJE S KMETI
- MESNA INDUSTRIJA
- TOVARNA MLEČNEGA PRAHU
- AGROMERKUR
- ZA GOZDNO IN LESNO GOSPODARSTVO

PRIDRUŽUJEMO SE ČESTITKAM ZA OBČINSKI
PRAZNIK OBČINE MURSKA SOBOTA —
17. OKTOBER!

Vsem občanom in našim zavarovancem iskreno čestitamo k praznovanju občinskega praznika občine Murska Sobota. Obenem jim sporočamo, da lahko dobijo vse informacije o zavarovanju pri naših zastopnikih v vseh večjih krajih.

KOLEKTIV ZAVAROVALNICE SAVA,
poslovna enota Murska Sobota

ZGP »Pomurski tisk« Murska Sobota

LENDAVSKA 1, tel.: H. C. 21-065 do 21-068
Telef.: 35-229, telegram Pomurski tisk

V svojih delovnih enotah:

- TISKARNA
- KARTONAŽA
- ZALOŽBA

izdeluje: enobarvne in večbarvne prospekte, kataloge, brošure, knjige, najraznovrstnejšo embalažo iz papirja, kartona, valovite lepenke in acetat folije ter raznovrstni merkantilni tisk. Na zahtevo kupca kreiramo zgoraj omenjene izdelke.

VSEM OBČANOM OBČINE MURSKA SOBOTA
ČESTITAMO ZA OBČINSKI PRAZNIK 17. OKTOBER
TER JIM ŽELIMO ŠE MNOGO DELOVNIH
USPEHOV!

ELEKTROTEHNIŠKO PODJETJE

BLISK

MURSKA SOBOTA, Lendavska c. 5

ČESTITA VSEM OBČANOM
ZA OBČINSKI PRAZNIK
MURSKA SOBOTA 17. OKTOBER
TER JIM ŽELI ŠE VELIKO
DELOVNIH USPEHOV!

FOTO KRONIKA

POSTOJNA

Z razgovorom do rešitve

Na razširjeni seji občinskega sindikalnega sveta Postojna so pred dnevi obravnavali načrt za združitev „Perutnine-Emona“ Ljubljana s perutninarstvom kombinatom iz Pivke. Zamišljal o integraciji perutninarstvih proizvajalcev v Sloveniji ni nova. Do konkretnih stikov je prišlo doslej zlasti med „Perutnino-Emona“ in kombinatom v Pivki. Gospodarske in tehnološke prednosti združitve so obdelali v posebnem elaboratu in koncept združitve prikazali tudi s stališča ustavnih dopolnil, oziroma temeljnih organizacij združenega dela. Gospodarske in tehnološke prednosti združitve so očitne; kljub temu pa so se pojavila nasprotovanja v agrokombinatu Emona. Tu menijo, da bi sodelovanje lahko izpeljali tudi v obliki poslovno tehničnega sodelovanja. Spričo vseh teh dejstev so na omenjeni razširjeni seji sprejeli pobudo, naj pride do neposrednega razgovora med vsemi zainteresiranimi partnerji.

NE OD DANES DO JUTRI, TEMVEČ DANES ZA JUTRI

(Nadaljevanje s 1. strani)

za urejanje razmer na konkretnih področjih, vztrajno opozarjajo na to njihovo dolžnost. In da bi mestni odbor sindikata delavcev v prometu in zvezah Ljubljana vsaj delovne skupnosti kot najbolj prizadete in neposredno zainteresirane spodbudil k načrtnejšemu urejanju problemov s področja varstva pri delu in z njim povezanih vprašanj, bodo po sklepu plenarne seje člani predsedstva tega sindikalnega organa obiskali vse prometne kolektive v Ljubljani, z njihovimi sindikalnimi osnovnimi organizacijami analizirali probleme s tega področja ter se dogovorili za prihodnjo akcijo.

ter do enotnejšega vrednotenja in organizacije varstva pri delu.

„POZABLJENO“ POSTAJA AKTUALNO

Doslej omenjena priporočila za prihodnjo skupno akcijo sicer niso nova po vsebini, pomenijo pa novost v pristopu k razreševanju navedenih vprašanj. Zato posebej navajamo tiste sklepe in misli iz razprave na plenarni seji MO sindikata delavcev v prometu in zvezah Ljubljana, ki so tudi tesno povezane s to problematiko, pa nanje — ob obilici vsega drugega in bolj „kritičnega“ — niti ne pomislimo. Tako so na tej seji konkretno predlagali, naj bi republiški odbor njihovega sindikata skupaj z gospodarsko zbornico pripravil posvetovanje, ki naj bi utrla pot oblikovanju normativov tistih delovnih sredstev, ki jih smejo uporabljati v prometnih dejavnostih. Glede tega trenutno namreč vlada popoln nered, bolj natančno povedano: uporabljajo se tista sredstva, ki delovnim organizacijam omogočajo doseganje čim boljših ekonomskih učinkov, medtem ko so delovne razmere delavcev ne le zastopavljene, temveč „pozabljene.“ Naslednji konkretni predlog pa zadeva kvaliteto in tehnične normative za izdelovanje osebnih zaščitnih sredstev v kolektivih prometnih dejavnosti. Pri tem naj bi se posebej angažiral ljubljanski Zavod za zdravstveno varstvo. In še tretja, tudi konkretna

RECEPTOV NI, SO PA SKUPNE ZNAČILNOSTI

Glede na razmere, v katerih delajo posamezni kolektivi, bo akcija seveda prilagojena njihovim konkretnim razmeram, imeti pa bo morala tudi nekatere skupne značilnosti. Tako bi se morale osnovne sindikalne organizacije povsod zavzeti za to, da bi se samoupravni organi njihovih podjetij še posebej prizadevali za normativno ureditev varstva pri delu, za organizacijo tovrstnih strokovnih služb, za seznanjanje delavcev s predpisi o varnosti pri delu in za uveljavljanje večje osebne odgovornosti za to pristojnih delavcev in organizatorjev dela. Tako usmerjena prizadevanja osnovnih sindikalnih organizacij bi nedvomno vplivala na postopno spreminjanje miselnosti, navad in načinov ravnanja delavcev, obenem pa tudi na to, da bi samoupravni organi sproti, poglobljeno in enakovredno z drugimi področji gospodarjenja razpravljali o varstvu pri delu, zdravstvenem stanju, delovnih in življenjskih razmerah zaposlenih. O tem naj bi v kolektivih izoblikovali tudi ustrezne kratkoročne in dolgoročne programe.

Plenum pa se zavzema tudi za to, da bi po poti samoupravnega sporazumevanja med delovnimi organizacijami istih dejavnosti in med dejavnostmi prišli do enotnejših meril in do enakih pogojev za doseganje pravic iz zdravstvenega varstva

pobuda: na novo naj bi izdelali seznam poklicnih obolenj, saj z razvojem tehnologije nekatera med njimi izginjajo, pojavljajo pa se nova. Če vemo zanje ali smo pravočasno opozorjeni, da bo treba z njimi računati, bi marsikateri problem s tega področja lahko razreševali z dolgoročno politiko, medtem ko se zdaj bolj ali manj zadovoljujemo z ukrepanjem od primera do primera.

—mG

DVA KRAT »NE«

(Nadaljevanje s 1. strani)

dohodkov za kategoriji nekvalificiranih in polkvalificiranih delavcev. Neposreden povod za „zvišanje temperature“ je pomenilo obvestilo v dnevnem časopisju, da tudi republiški svet Zveze sindikatov Slovenije predlaga tako zvišanje. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije pa se s tem strinja, ker bo to — skladno s samoupravnimi sporazumi — vplivalo na povečanje zaslužkov delavcev z najnižjimi osebnimi dohodki, ki jih je najnovejša podražitev olja, sladkorja in mlevskih izdelkov tudi najbolj prizadela.

V prepričanju, da je sporočilo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o njegovih ukrepih v zvezi z zaščito prebivalstva z nižjimi dohodki verodostojno,

so se člani predsedstva RO Sindikata gradbenih delavcev Slovenije najprej vprašali, kdo in v čigavem imenu je republiškem izvršnemu svetu v imenu RS ZSS posredoval predlog.

Udeleženci razprave so v zvezi s tem poudarili, da nikakor ne nasprotujejo temu, da bi položaj delavcev z nizkimi osebnimi dohodki reševali tudi na način, ki pomeni eno izmed rešitev v konkretnem primeru. Večdar pa slovenski sindikati ne bi smeli pozabljati, da so se že pred časom zavzeli za najmanjši zaslužek 1000 dinarjev. Čeprav kalkulativni osebni dohodki še zdaleč ne pomenijo tudi dejanskih zaslužkov ustreznih kategorij delavcev, so v zadnjem obdobju življenjski stroški tako narasli, da sindikati nika-

kor ne bi smeli pristati, kaj šele sami predlagati tako nizko zvišanje kalkulativnih osebnih dohodkov, kakor so to storili zdaj njegovi predstavniki v tripartitni komisiji.

Po mnenju predsedstva RO Sindikata gradbenih delavcev Slovenije bi bilo trenutno realno in edino sprejemljivo zvišanje kalkulativnega osebnega dohodka za skupino nekvalificiranih delavcev na vsaj 1000 din (predlog tripartitne komisije je 900 din namesto dosedanjih 800 din), oziroma na 1150 din pri polkvalificiranih delavcih (predlog tripartitne komisije je 1000 din namesto dosedanjih 900 din). Če bi hkrati s tem neobdavljeni del izdatkov za družbeno prehrano povečali na vsaj 65 din mesečno na posamez-

nika, bi šele izoblikovali tolikšno, po zakonu neobdavčeno maso osebnih dohodkov, ki bi delavcem z najnižjimi zaslužki tudi dejansko zagotavljala realno nadomestilo za voljo povišanih življenjskih stroškov.

Glede na take ugotovitve je predsedstvo RO Sindikata gradbenih delavcev sklenilo predlagati plenumu svojega sindikata, naj sklepa o organizaciji javne razprave med člani sindikata. V tej razpravi naj bi članstvo povedalo svoje mnenje o predlogu predstavnikov sindikata v tripartitni komisiji, ocenilo pa tudi realnost tega, kar predlaga predsedstvo republiškega odbora. Kakršnakoli bi že bila končna odločitev, gre za to, da jo sprejme članstvo sindikata samo.

MILAN GOVEKAR

PODOBOR ZA CESTNO GOSPODARSTVO RO SINDIKATA DELAVCEV V PROMETU IN ZVEZAH SLOVENIJE O ZDRUŽEVANJU

Vrata ostajajo odprta

Boljša je tudi postopna pot, kot čakanje na »dokončne rešitve«, zato podpora prizadevanjem cestnih podjetij Kranj, Ljubljana in Novo mesto za integracijo v združeno podjetje cestnega gospodarstva

Ze naslednji mesec se bodo v kolektivih cestnih podjetij Kranj, Ljubljana in Novo mesto začele javne razprave o integraciji v združeno podjetje cestnega gospodarstva. Zaposleni naj bi o tem na referendumih sklepali še pred koncem letošnjega leta. Kolektivi se na združitve sicer pripravljajo predvsem z avtozvojnimi deli in drugih ekonomskih prednosti skupnega poslovanja, ne nazadnje pa tudi zavoljo enotnejšega nastopanja do gospodarstva ter družbene skupnosti kot celote, ki jih, upoštevaje veljavni zakon o javnih cestah, precej mačehovsko obravnava.

Namen omenjenih treh slovenskih cestnih podjetij o integraciji v združeno podjetje pa je v javnosti, zlasti se tistem njenem delu, ki je tesneje povezan s cestnim gospodarstvom, nalete na kaj različen odmev. Načelno združevanju in povezoivanju cestnega gospodarstva sicer nihče ne nasprotuje. Zato pa se v praksi mnenja dokaj razhajajo. Na eni strani so tisti, ki pravijo, naj bi se malo počakali,

da bi ustrezne priprave stekle tudi v preostalih treh cestnih podjetjih, to je v celjskem, koporskem in v mariborskem. Če bi čakali, bi se po njihovem lahko izognili težavam, ki bi morda lahko nastale, ko bi se omenjena tri podjetja naenkrat ali pa vsako zase ob različnem času vključila v združeno podjetje. „Na sredini,“ če tako rečemo, so vsi tisti, ki zavoljo zdaj razdrobljenega in premalo povezanega cestnega gospodarstva lahko nanj vračajo doberšen del odgovornosti za trenutno stanje javnih cest, ne da bi zavoljo tega tvegali, da se bodo sami znašli pod temeljitejšim udarom javne kritike. Na drugi strani pa so vsi tisti — med njimi tudi sindikati — ki pravijo, da je treba preiti od besed k dejanjem in da je boljša tudi postopna pot kot pa čakanje na „končne“ rešitve.

Zato ni naključje, da je pododbor za cestno gospodarstvo pri RO Sindikata delavcev v prometu in zvezah Slovenije, ki je na seji v torek obravnaval dosednji potek združevanja v

cestnem gospodarstvu, ugodno ocenil opravljeno delo. Člani tega sindikalnega organa so namreč poudarili, da že izvedene priprave na združitev omenjenih treh slovenskih cestnih podjetij očitno pričajo o mnogih ekonomskih prednostih, o tem, da se združujejo enakopravni partnerji, ki so v glavnem že razčistili tudi vsa vprašanja o bodočih medsebojnih odnosih

na vseh področjih. Tak pristop k združevanju seveda pušča „odprta vrata“ za vse druge zainteresirane, za katere bi v primeru pristopa k združenemu podjetju cestnega gospodarstva pač veljala bodisi enaka merila, kot veljajo za sedanje tri partnerje, bodisi bi se o odnosih spet sporazumeli kot enakopravni partnerji.

—mG

Pravna posvetovalnica DE

VPKAŠANJE:

Do junija 1956 leta sem bil zaposlen kot šofer v delovni organizaciji, nato sem bil zasebni avtoprevoznik do 31. 12. 1962. leta, ko sem opustil obrt in sem ponovno sklenil delovno razmerje. V času, ko sem opravljal zasebno obrt, sem kot član sklada za vzajemno pomoč plačeval redni mesečni prispevek za pokojninsko zavarovanje.

Rad bi vedel, ali izpolnjujem pogoje iz 10. čl. pogodbe o izvajanju pokojninskega in invalidskega zavarovanja samostojnih obrtnikov (Ur. list SRS št. 26/66), da se mi čas opravljanja samostojne obrtne dejavnosti šteje v pokojninsko dobo.

Č. V. — MARIBOR

ODGOVOR

Po določbi 12. čl. sedaj veljavne pogodbe o izvajanju pokojninskega in invalidskega zavarovanja samostojnih obrtnikov in gostin-

cev (Ur. list SRS št. 13, z dne 29. 3. 1972. leta), ki se uporablja od 1. 1. 1972 leta dalje, lahko zavarovanci po tej pogodbi dokupijo leta samostojne dejavnosti, ki so jo opravljali pred 1. 1. 1965. leta. Ker niste kot obrtnik zavarovani po tej pogodbi, marveč ste v delovnem razmerju, ne morete dokupiti let. To vprašanje pa naj bi uredil novi republiški zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki ga pripravljajo in bo veljal od 1. 1. 1973 leta dalje.

M. VEHOVEC

KUPON DE — Pravna posvetovalnica

iz ljubljane v new york

Z letali Pan American boste potovali iz Ljubljane v New York najhitreje in najudobneje. Naša letala letijo vsak dan iz Londona, Frankfurt, Rima, Pariza, Amsterdam in Bruslja.

Med poletom boste uživali razkošje največjega letala na svetu, našega 747. Vsi, ki so že potovali z našim 747 – bilo jih je več kot dva milijona – so bili navdušeni, ker so uživali med poletom: udobje, varnost in kuhinjo s svetovnimi specialitetami. Med poletom imate na voljo 12 zabavnih glasbenih programov in na izbiro dve filmski predstavi hkrati.

K rezervaciji vašega poleta sodijo v našo skrb še: rezervacije v hotelih, ogled mest, razni izleti in služba rent-a-car. Zagotovo vam tudi rezervacije za potovanja do vseh mest v notranjosti Amerike.

V ameriških poslovalnicah Pan American vam naši rojaki iz ZDA lahko kupijo karto za polet v Ameriko; dostavimo vam jo v Jugoslavijo!

V vseh poslovalnicah JAT, turističnih agencijah ali neposredno pri nas boste zvedeli vse o naših posebnih, izletniških tarifah.

PAN AMERICAN, HOTEL SLAVIJA, SV. SAVE 9, 11000 BEOGRAD. TELEFON: (011) 411-484

Pan Am
letalska družba
z največjimi izkušnjami
na svetu

... v jugoslovanskih sindikatih

SINDIKATI IN SLO

SVET ZSJ

Na zadnji seji predsedstva Sveta ZSJ so bile na dnevnem redu tudi naloge sindikatov v splošnem ljudskem odporu. Predsedstvo je ugotovilo, da je razvijanje in uresničevanje koncepcije splošnega ljudskega odpora že postalo del stalne dejavnosti sindikatov na vseh ravneh. Doseženi rezultati pa organizacijo obvezujejo, da to svojo dejavnost v prihodnje še bolj razvije, jo usmeri tako, da bodo delovne organizacije in druge oblike združenega dela kar najbolj uveljavljale svojo vlogo v splošnem ljudskem odporu.

Predsedstvo je ugotovilo, da delovne organizacije v skladu z možnostmi že izločajo znatna materialna sredstva za lastno oporožitev in opremo. Sindikati pa so dolžni, da se tudi v prihodnje zavzemajo za to, da postane odločanje o teh vprašanih resnično zadeva delavcev. Delavci morajo sklepati o teh izdatkih, redno morajo biti seznanjeni s porabo v te namene izločenih sredstev – ne pa da so samo konzultirani. Po mnenju predsedstva sveta ZSJ pa bo treba poiskati tudi sistemske rešitve za financiranje splošnega ljudskega odpora.

PO POSLUHU

Dimitar Aleksijevski iz zvezne uprave za carine je izjavil, da je trenutno eden od glavnih problemov 3000 carinskih in 36 njihovih delovnih organizacij v Jugoslaviji pomanjkanje kriterijev za carinjenje. Ker kriterijev ni, blago ocenjujejo na podlagi prakse, pogosto pod pritiskom tistih, ki so zainteresirani za

carinjenje, posledice takšne prakse so pa zelo težke. Dogaja se, da isto blago, včasih tudi zelo velike vrednosti, zavoljo različnih kriterijev tudi zelo različno ocarinijo, kar pomeni, da so carinske obveznosti mnogih kolektivov občutno večje kot drugih.

V vrtincu nelikvidnosti

V ocenah sedanjih gospodarskih razmer spet lahko slišimo trditve, da vpliva nelikvidnost že na vsa področja gospodarskih odločitev. Nelikvidnost je prizadela že večino gospodarskih organizacij, zato trpi zaradi nje vse gospodarstvo in ne le njeni povzročitelji.

Zakaj se je nelikvidnost tako zelo razširila, je že dolgo znano. Razraščala se predvsem zavoljo izsiljenega kreditiranja posameznih delovnih organizacij, ki širijo obseg svojega poslovanja hitreje, kot jim dovoljujejo lastna in izposojena sredstva. Takšne delovne organizacije imajo kaj kmalu več dolgov kot terjatev. Nelikvidnost pa, razumljivo, širijo tudi tiste delovne organizacije, ki že leta ustvarjajo izgubo. Vprašanje izgub je vedno bolj občutljivo tudi zato, ker stroškov za slabo poslovanje, za neuspele poslovne poteze ne nosijo neposredno njihovi povzročitelji, marveč vsa družba. Še ob vsakem pojavu izgub doslej so posredovale družbenopolitične skupnosti. Poravnavele so jih v glavnem s sredstvi iz skupnih rezerv, ki jih vplačuje vse gospodarstvo, ali pa s pomočjo pritiskov na banke, naj odobrijo kredite.

Poslej, pravijo, bo drugače; s prakso neodgovornega gospodarjenja bomo menda končno radikalno prekinili. Več kot petina delovnih organizacij v Jugoslaviji – blizu 2.500 – naj bi prišla 1. januarja prihodnjega leta v postopek za sanacijo. Dolžnost službe družbenega knjigovodstva je, da dosledno izvaja predpise, kar bo tokrat – po izjavi njenih predstavnikov – tudi storila. Iz tega ni težko sklepati, da so razmere v našem gospodarstvu zelo resne. Nič čudnega, če je tudi zvezna gospodarska zbornica v zelo težavnem položaju. Ta institucija bi morala kot asociacija jugoslovanskega gospodarstva aktivno sodelovati pri razreševanju problemov gospodarstva, sedaj pa mora prevzemati soodgovornost za takšne neprijetne, vendar nujne odločitve zvezne vlade. Povrh vsega pa so bile vse dosedanje ocene zvezne vlade o gospodarskih razmerah ugodne, čeprav so dejstva govorila drugače. Nato pa kar na lepem mrzel veter.

Vroč politična jesen se ne obeta le zvezni, marveč tudi slovenski republiški skupščini, čeprav ima slovensko gospodarstvo v obtoku več denarja, kot ga imajo v povprečju v drugih republikah. Podatki službe družbenega knjigovodstva kažejo, da se v Sloveniji počasi vendarle zmanjšuje nelikvidnost gospodarskih organizacij. Sredi septembra je imelo le še 115 slovenskih podjetij blokirane žiro račune, sredi letošnjega maja pa je bilo takšnih podjetij kar 513. Slovensko gospodarstvo razpolaga letos s 27 % več sredstev kot lani, a dohodek je povečalo za 28 %, kljub temu pa ima slovensko gospodarstvo na žiro računih 8 % manj sredstev kot lani, medtem ko so se sredstva na žiro računih negospodarstva povečala za 20 %. Podobno kot v drugih republikah se godi bolje družbenopolitičnim skupnostim kot gospodarstvu tudi v Sloveniji: več lahko investirajo, bolj zavlačujejo s plačili dolgov.

Iz nelikvidnosti se torej ni in ne bo mogoče izklopiti drugače kot z doslednim discipliniranjem tistih, ki izkoriščajo položaj s tem, da širijo svoje poslovanje s pomočjo nabiranja večjih obveznosti – po domače najemanjem kreditov – od terjatev. Predvsem pa kaže okrepiti vlogo upnikov, zlasti še v postopkih sanacije zavoljo nelikvidnosti. Prav to pa je vsebina drugega svežnja predpisov o tem, kako izbrebiti iz poslovnega življenja to glavno oviro za zdravo gospodarsko rast.

K. O.

HRVAŠKA

SLADKOR V SKLADIŠČIH

Republiški tržni inšpektor Hrvaške je sporočil, da je v skladiščih treh tovarnih sladkorja v tej republiki kakih 14.500 ton sladkorja in to prav v času, ko je na tržišču veliko pomanjkanje tega artikla. Inšpektor je tudi izjavil, da je normalna oskrba s sladkorjem v znatni meri otežena zato, ker je poslovno združenje sladkornih tovarnih zagrozilo s sankcijami tistim svojim članom, ki bi dobavljali sladkor mimo združenja. Tak monopolističen položaj, ki si ga prilašča to združenje, je v popolnem nasprotju z zakonom o prometu blaga. Izjavil je tudi, da bo tržni inšpektorat predložil prijavo proti poslovnemu združenju sladkornih tovarnih, ker sodi, da njegovo poslovanje ni v skladu z zakonskimi predpisi. Hkrati bo inšpektorat izdal odlok, s katerim določa tovarnam, da odslej sladkor dajejo v promet neposredno trgovski mreži.

nja. Tako monopolističen položaj, ki si ga prilašča to združenje, je v popolnem nasprotju z zakonom o prometu blaga. Izjavil je tudi, da bo tržni inšpektorat predložil prijavo proti poslovnemu združenju sladkornih tovarnih, ker sodi, da njegovo poslovanje ni v skladu z zakonskimi predpisi. Hkrati bo inšpektorat izdal odlok, s katerim določa tovarnam, da odslej sladkor dajejo v promet neposredno trgovski mreži.

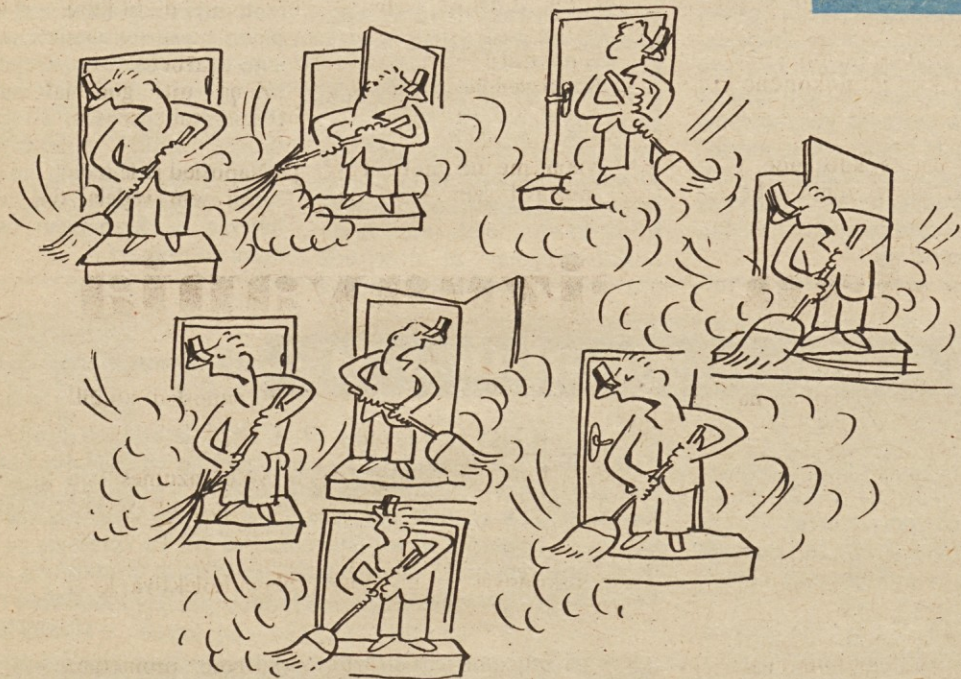
Agroservis

OBROT AGROTEHNIKE

Murska Sobota
Koroška cesta 50

Opravljam generalna, srednja in tekoča popravila na kmetijskih mehanizacijah in motornih vozilih. Izdelujemo kabine jeklene konstrukcije in različne naprave v kovinskem oddelku. Opravljamo terensko servisno službo. Servisi: ITM, ZETOR, ZIMA, 14. OKTOBAR, STEYR, FIAT, NSU, ZASTAVA, OPEL, DKW, AUDI, RENAULT, VOLKSWAGEN. — Tehnični pregledi. Prevozništvo.

VSEM OBČANOM OBČINE MURSKA SOBOTA ČESTITAMO ZA OBČINSKI PRAZNIK 17. OKTOBER IN JIM ŽELIMO SE MNOGO DELOVNIH USPEHOV!

ODSLEJ VSAK PRED SVOJIM PRAGOM!

PODOBE NAŠEGA ČASA

Tajnik ugledne proračunske institucije „Jugobiks“ pride na sejo ves namrgoden, s tremi listi papirja v rokah in, kot se spodobi, zadnji. Vsi svetniki, referenti ena A in B, šefi oddelkov, strokovni kadri različnih specialnih veščin, stenodaktilografka z ošiljenimi svinčniki pred seboj — vsi vedo, da se bliža huda ura. Javnost je nanje že dolgo nakurjena. Da ni rezultatov, pišejo časopisi. Da gospodarstvo ne ve, za kaj daje denar. Če ne bo bistvenih premikov, razhajkati!

— Časi so zelo resni! začne tajnik. — Tla se nam majo pod nogami.

Omizje prebledi in rahlo zastoka.

— Treba bo iti, če situaciji ne bomo kos. Bije nam zadnja ura, tovariši kolegi!

Tovariši kolegi se začno nemirno presedati. Nekje le mora biti izhod iz situacije; družba se jim ne more kar tako na kratko odpovedati po vseh teh letih, ko jih je imela na proračunu. Bili so koristni, sicer bi jih družba ne podpirala. Zdaj pa mrzel tuš. Le zakaj?

— Očitajo nam, nadaljuje tajnik — da smo nosilci nega-

tivnih trendov na področju znanosti. Odkrili so, da smo prepisali tri elaborate o organizaciji dela iz zapadne literature in jih prodali gospodarstvu za 100 starih milijonov.

— Kakor da jurusti ne izdelujejo v serijah pravilnikov za podjetja, reče nekdo ogorčeno.

— Ali pa zdaj statute za temeljne organizacije združenega dela...

— Pa koncepte za raz-

pomesti pred svojim pragom, če želimo iti v frontalni napad na proračunska sredstva.

— Kako?

— Zaostriti moramo našo notranjo kontrolo!

Omizje utihne in skloni glave.

— Naročil sem, naj vrtarji zapisujejo, kdaj kdo pride in kdaj kdo gre! pribije tajnik.

— Kaj pa delovni obiski drugih institucij? vpraša

Omizje zagrne moreča tišina.

— Ali gremo, kot je bilo dogovorjeno, trije šefi po študijski liniji v Belgijo? vpraša previdno eden izmed šefov.

— Ne! Še kakšno vprašanje? Sicer zaključujem sejo.

Omizje odkima, vstane in se počasi razide po svetlih pisarnah.

Poslej bo treba jemati honorarno delo s seboj v služ-

Kako konsolidirati pozitivne trende

lične samoupravne sporazume o dvigu cen...

— Pa programe za izobraževanje različnih strokovnih profilov...

— Samo nam ne dajo dihati!

— No, tiho! miri tajnik.

— Tudi jaz mislim, da se nobena juha ne poje tako vroča, kot se skuha. Kljub temu pa je prav, če se dogovorimo, kako se kot institucija konsolidirati na bazi pozitivnih trendov. Preventiva nikoli ne škodi!

— Kaj predlagaš? vpraša referent ena A.

— Pripravil sem predlog radikalnih ukrepov, reče tajnik ostro, žarečih oči.

— Predvsem moramo najprej

nekdo presečeneno.

— Samo po mojem predhodnem dovoljenju. Svoje želje je treba sporočiti neposrednim predstojnikom, ti pa meni.

— To bo zavrlo našo znanstveno rast, zastoka nekdo.

— Vsak je dolžan voditi dnevnik dela! nadaljuje tajnik. — Priti moramo do pregleda dela, sicer si ne upam več hoditi z našimi zahtevami na proračun.

— Kaj vpisovati? Tudi stranke? vpraša referent ena B.

— Ja, če gre za uradni razgovor. Kuha kav po pisarnah pa je do nadaljnjega prepovedana.

bo, kaj hočemo, zavzdihne referent ena A sam pri sebi. Ali pa iti kam drugam.

Še danes bom nastavljal dnevnik dela, se odloči eden izmed šefov oddelkov. Pritisniti bo treba tudi na personal, drugače stvari ne bodo krenile na bolje.

Od danes naprej bo treba točno hoditi v službo, kaj hočemo, je žalosten tajnik institucije. Treba je dati ljudem in naši bazi čimbolj svetel zgled. Bazi, ki se ji ne da pogledati v specifične dejavnosti proračunskih ustanov in nam kar naprej meče polena pod noge, namesto, da bi nas enkrat za vselej pustila pri miru.

VINKO BLATNIK

PORTRETI IN SREČANJA

Razgovor s petindvajsetletnim predsednikom ljubljanske mestne mladinske organizacije Bogom Šestom je ves čas nekdo motil: telefon skorajda ni prenehal zvoniti, vrata so se odpirala in zapirala... Bogo sem, Bogo tja. Človek bi lahko resnično izgubil živce! Toda, on

ostaja ob vsem tem miren, smeje se in neprestano govori: „Oprosti, samo trenutek...“

Ko sem ga vprašal, s čim se trenutno kot predsednik Mestne konference Zveze mladine ukvarja, je dejal: „S tretjo konferenco ZKJ... Po tri seje dnevno, in to skoraj vsak dan...“

— In kako najdeš čas zase, za družino?

Namesto odgovora se je zasmel in rekel: „V soboto in nedeljo sem bil na proslavi v

Šentjurju...“

Pogovor je stekel o mnogih nepravilnostih v naši družbi. Zdelo se mi je prav, da ga vprašam, kaj bi skušal on odpraviti, če bi imel možnosti za kaj takega: „Teh stvari je več! Težko je reči... Gotovo bi najprej skušal razbiti monopol odloča-

Zakondaja caplja za razvojem

nja izven obstoječih mehanizmov odločanja. Pa več discipline bi bilo treba zahtevati! Zagotoviti večjo vlogo partiji in jo približati ljudem...“

— Kaj te kot mladinskega predsednika najbolj tare?

„Socialna razlika. To je za mladino hud problem...“

— Pa misliš, da bo krenilo na bolje?

„Pri nas na splošno vlada nespoštovanje vseh dogovorov. Tu je precej kriva zakonodaja, ki caplja za razvojem družbe.“

Strinjal sem se z njim, ko je dejal, da pustiva to temo, ker tako ali tako ne bi prišla daleč. Zato sem ga vprašal, kaj meni, kdaj bodo imeli mladi ljudje možnosti, da po normalni poti pridejo do lastnega stanovanja? To vprašanje smo mu zastavili zato, ker se je z njim kot predsednik mladine v zadnjem času velikokrat srečal, saj je bila ljubljanska mladina na tem področju zelo aktivna. Pa me je hitro razočaral:

„V zdajšnji perspektivi? Verjetno nikoli!“

— Tudi sam imaš tovrstne probleme. Kaj se da storiti?

„Najti dobrega strica“, je dejal na pol za šalo, na pol zares, potem pa dodal: „Z varčevanjem resnično ne prideš nikamor... To predolgo traja.“

Se bi se pogovarjala, pa je ravno, kdove kateri v tisti uri, zazvonil telefon. Bogo Šest se je na hitro poslovil... Delo ga je klicalo na nov sestanek. Tretji ali četrti ta dan? Tega ni vedel več niti sam!

SLAVKO DRLJE

OD KOVINOSTRUJARJA DO OBLIKOVALCA

Teče, teče življenje

Lahko je povedati, zakaj teče voda po strugi, z življenjem je teže. Nima strug, vsaj vidnih ne. V odločilnih trenutkih ima vedno na voljo več smeri in kasneje je težko razločiti, zakaj se je odvijalo ravno tako in ne povsem drugače... no, tudi ta nerazložljivost je del življenja. Nekateri trde, da je to del lepše strani življenja...

Mladost. Drago Zajc se spominja: „Šport mi je veliko pomenil, vendar smo imeli smrkavci največkrat le z žagovino polnjeno nogavico namesto pravih žog. „Odpri možnosti“ vsekakor niso bile značilnost moje mladosti. Zakaj sem se vpisal na IKŠ v Celju? Bil sem pač mlad in neumen. Na hitro sem hotel priti do poklica, vendar pravega veselja ni bilo. Izučil sem se za kovinostrugarja, bil sem skladiščnik... moje veselje pa je bilo risanje. Če prav pomislim, sem si ves čas želel zaposlitev take vrste, da bi mi hobby postal redno delo. Nič ni kazalo, da bi se mi želje kdaj uresničile. Še zdaj pa sem vesel, da sem se s tako zagnanostjo vrget v večerno gimnazijo. Zakaj sem se po maturi kot bruc v Ljubljani vpisal na meteorologijo? No, zgodi se... Vsekakor sva si z matematiko kaj kmalu skočila v lase.“

Pogovor se zdaj vidno zatankne. Preveč je „zakajev“ in premalo docela logičnih odgovorov. Dejstva so zgovornejša: prelom z vsem, slovo od svojcev na železniški postaji, nočna vožnja v stilu Župančičeve „Dume“, naposled Švedska, Goeteborg, ladjedelnica.

„Moram reči, da so Švedi nas, „jugoviče“, sprejeli na delo zelo korektno. Prvi dan nas je predstavnik sindikata seznanil z

našimi pravicami in dolžnostmi in nam razkazal ladjedelnico. No, znanje ni nikoli odveč, pa naj bo tako ali drugačno. Spet sem postal kovinostrugar, kajpak zaradi plače. Mimogrede: v ladjedelnici sem zaslužil več kot žena (inženirka) v inštitutu pivovarne. Ne, nisem se poročil s Švedinjo, temveč s „staro ljubezniho“ iz Celja. Presenetljivo? Za nekatere kolege morda že, saj bi morala biti Švedinja za Slovenca pravi „božji blagoslov“. Sploh bi bilo zanimivo preučiti predstave, ki so se v slovenskih glavah nabrale o načinu švedskega življenja. Bil bi to pravi raj za analizadorja malomeščanske psihologije. Naše in tudi švedske.“

Tako sva se spet ustavila ob — drugače pač ne gre — novem vprašanju: Zakaj naposled spet domov? Saj je bil zaslužek dober, stanovanjska stiska praktično neznanka...

„Omenil sem korekten odnos Švedov do tujih delavcev, vendar sem se kljub vsemu zavedal, da sem prišlek. Kar na vsakem koraku. Domovina, biti sam svoj med svojimi... to so pač pojmi, ki se jih prav zavedaš šele takrat, ko ješ tuj kruh, če je še tako skrbno pripravljen.“

In vendar mi je življenje na Švedskem na stečaj odprlo vrata prav v tisto smer, ki sem si jo sicer najbolj želel, a tudi najmanj pričakoval. Videl sem oglas in se vpisal, četudi je bila šolnina presneto visoka. Tri leta sem „obiskoval“ amsterdamsko dopisno šolo Famous Artists School, ki je specializirana ustanova za vzgojo oblikovalcev na področju reklame. Brez, denimo že iracionalne, trme verjetno ne bi uspel, saj sem proti šesti zvečer prihajal iz službe, čas proti polnoči pa je bil rez-

viran za študij in izpolnjevanje zelo zahtevnih testnih nalog. Če rečem, da sem bil vesel končnega uspeha, se mi zdi, da se izražam preveč suhoparno. Navsezadnje, koliko let tipanja in tavanja me je veljalo, da sem se naposled prebil do tistega „pravega“. Sicer pa tudi izkušnje nekaj veljajo. Trde se še bolj vtisnejo v spomin.“

Tujina in njene preskušnje so zdaj že preteklost. Kdo bi še mislil nanje, ko tudi domačih ne manjka. Najprej stanovanje, kajpada. Roko na srce, zdomca v tujini vesti v naših časopisih počasi le prepričajo, da ga uteg-

nejo doma zaradi koristnih delovnih izkušenj in sposobnosti le sprejeti z odprtimi rokami, nakar — zgodba se nadaljuje s stanovanji, ki jih ni.

Drago Zajc je zdaj vodja oblikovalcev v Ljubljanski banki:

„Navsezadnje še zdaleč ni brez pomena, da sem našel pravo zaposlitev. Vsaj lahko po-kažem, česa sem se v tujini naučil. Da ne bi za konec stokal, kako ustvariti družini (Draga spremljajo že kar tri ženske: žena in dve hčerki) pravo streho nad glavo, bi rad povedal še nekaj o svoji želji, ki je tesno povezana z mojim delom, z

oblikovanjem ali designom, kakor je v navadi govoriti pri nas. Začel sem kot „drezar“ in se prebil do oblikovalca. V tihih urah premišljevanja me večkrat „kljuje“, kako bi združil obe izkušnji, strgarsko in oblikovalsko. Zdi se mi, da bi prav tu kot človek lahko napravil lep korak naprej. Struženje česa? Les. Les me zelo privlači.“

Navsezadnje, kaj ni lepota življenja v tem, če te vedno nekaj „vleče naprej“. Raje ne razmišljam o tem, kje bi bil, če me ne bi „vleklo“.

IGO TRATNIK

HUMORESKA

Brihtunu je aktualno družbeno dogajanje tako udarilo v glavo, da mu je tehtnica prikazala 6,5 kg večjo težo. Sporočil je ženi, da bo z odločno akcijo preprečil nadaljnje vihanje telesne teže, kar je žena ocenila za pozitiven ukrep. Kasneje ni šlo več gladko. „Kaj si

v mačka. Brihtun je prezirljivo zamahnil z roko:

„Danes ne bom večerjal, ker sem jih dokončno položil. Da si jih videla, kako so hiteli priznavati svoje grehe. Pa naj še kdo reče, da pri nas delavec nima nobene ve-

ogoljufal družbo, toda — škodo sem pripravljn nemudoma povrniti.“

„Kaj ti vendar je,“ je skoraj zajokala žena. „Od kod pa misliš jemati?“

„Nikar me ne moti! To-rej, postavil sem stvari na

ča... torej, dinar na dinar milijarda. Odločno hočem preprečiti, da bi kdaj postal milijarder, še posebej ne na račun družbe.“

Žena niti godrnjati ni utegnila, tako jo je pretresla Brihtunova očistevalna akcija. Naposled je le izdavila: „Saj sem vedela, da nas

Veliki dan priznavanja

nor!“ je vzkipeal, „da boš zahteval konkretne ukrepe v okviru delovnega kolektiva. Porazirali te bodo!“

Brihtun se ni dal: „Tiho ženska, mar ne sprevidiš, da gre za biti ali ne biti. Napravil bom tak lom na sestanku kolektiva, da bom prišel v zgodovino delavskega gibanja.“

Pozno zvečer se je Brihtun vrnil s sestanka. Žena mu je pripravila kisló juho, ker je računala, da se bo izlet v zgodovino spremenil

ljave. Proletariat je na oblasti, ti rečem!“

Nato je razkril vso veličino svoje zgodbe:

„Tovariši, sem jih zagrabil direktno za vratove. Vsi ste slišali tisto o milijarderjih in podobno. Vprašam vas, so ali niso? Večina je ploskala, častna beseda. Tako, zdaj vas vprašam, bomo naredili v svojih vrstah red ali ga ne bomo? Ploskanja ni bilo (to sem predvidel), zato sem v mrtvi tišini usekal odločilni udarec: priznavam, da sem

svoje mesto. Rekel sem, večeraj sem se peljal z mestnim avtobusom in sem — roko na srce — hote ali ne hote (o tem zdaj ne bomo razpravljali) pozabil plačati vozovnico. Konkretno, družbo sem oškodoval za en novi dinar. Tovariši! Pri polni zavesti zdaj vračam dinar, ki sem ga odtegnil naši družbi od ust! (Ploskanje.) Ne gre samo za dinar. Gre za princip in uresničevanje ljudskih pregovorov. Saj poznate ti-stega, zmo do zrna poga-

boš naposled uničil! Kaj si vendar dosegel s svojo grešno spovedjo?“

„Ne razumeš,“ je zarohnel Brihtun v sveti jezi. „Dosegel sem vse. Lahko mi verjameš, da ni bilo niti enega člana kolektiva, ki ne bi priznal, da je ogoljufal družbo za avtobusno vozovnico (v mestnem prometu). Vidiš, to so konkretna dejstva! No, ja, edina izjema je bil vratar Lojze, ki ima pravico do polovične karte!“

TIG

V SOLIDARNOSTNI AKCIJI

V tej in v naslednjih številkah Delavske enotnosti bomo objavili seznam vseh vplačnikov v republiški solidarnostni sklad za pomoč prizadeti severovzhodni Sloveniji, in to po dnevih vplačil.

Republiški svet ZSS in gospodarska zbornica se ob tej priložnosti iskreno zahvalujeta vsem za razumevanje in izkazano pomoč.

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

„Jadran“ export-import, Sežana	25.000,00
Zlatarna, Celje	5.000,00
Tkanina, Celje	9.169,00
Skupščina občin Trebnje	10.000,00
Stara kavarna, Koper	800,00
Visokošolska in študijska knjižnica, Maribor	1.200,00
Tovarna kovinskih izd. in livarna Vitanje	6.000,00
Zavod za gasilsko in reševalno službo, Maribor	2.058,00

7. SEPTEMBRA

Ivan Maček, Ljubljana, Erjavčeva 11	120,00
„Jugoreklam“ Ljubljana	5.950,85
Mestni odbor društva upokojencev mesta Ljubljane	500,00
Gostinsko podjetje „Daj-Dam“, Ljubljana	2.605,00
Gostinsko podjetje „Moste“, Ljubljana	1.992,30
Viktor Avbelj, Ljubljana, Rutarjeva 1	200,00
Narodna banka Slovenije, sind. organizacija, Ljubljana	11.095,00
Higiensko epidemiološki odred, delavci, Ljubljana	1.158,00
„Livarstvo“ Stane Vidmar, Ljubljana, Tržaška cesta 316	303,40
„Livarstvo“ Stane Vidmar, Ljubljana, Tržaška cesta 316	1.000,00
Elektro Ljubljana, enota Ljubljana-mesto	10.865,65
Inštitut za kriminologijo pri pravni fakulteti, Ljubljana	508,70
Komunala, Ribnica	749,00
Franc Ozimek, mehanik, Celje, Stanetova 18	50,00
Viljem Grilanc, krojač, Celje, Trg svobode 4	50,00
Karl Zlatko, Škofja vas 66	50,00
Slaščičarna Zrimšek – kolektiv Celje, Mariborska 32	100,00
Anton Zrimšek, slaščičar, Celje, Mariborska 32	500,00
„Oprema“, mizarstvo, Babno 3, Celje	2.275,80
OOS zapori, Celje	2.274,80
Splošno mizarstvo, Grosuplje	2.429,10
Osnovna šola Stična	2.207,80
Vzgojno varstveni zavod, Litija	265,20
Ivan Tršavec, Lenart, Lackova 33	300,00
Jože Vrh, Il. Bistrica, Trg M. Tita 71	100,00
Otroški vrtec Antona Medveda, Kamnik	235,00
Mirko Cigale, Nazarje 20	345,10
Ana Jurjavec, Rečica ob Savinji 108	20,00
Franc Bider, avtoprevoznik, Rečica ob Savinji	100,00
Ljudmila Rakun, Mozirje 168	50,00
Jože Volk, Mozirje 97	50,00
Krojaška delavnica, Pivka	774,50
Katja Čehovin, Postojna, Vilharjeva 5	58,00
Osnovna šola narodn. heroja J. Kerenčiča, Miklavž pri Omožu	963,00
Osnovna šola Tomaž pri Omožu	653,40
Mesno prehrabeno podjetje, Novo mesto	2.501,10
Cevlarsko podjetje „Bor“, Dolenjske Toplice	2.582,10
Posebna osnovna šola Nova Gorica	1.043,10
Društvo upokojencev, Crna na Koroškem	350,00
Občinsko sodišče Murska Sobota	1.311,00
ZMS, klub mladih, Murska Sobota	40,00
ZMS, občinska konferenca, Murska Sobota	145,75
Ivan Kristan, Ilirska Bistrica, Trg M. Tita 2	50,00
Teodor Šajn, Ilirska Bistrica, Prešernova 27	100,00
Obalni sindikalni svet, Koper	499,60
Pokojninski arhiv, Koper	220,00
Radio Koper	7.045,00
Croatia, zavarovalnica, poslovna enota Koper	809,25
Sindikalna organizacija družbeno-političnih organizacij, Slovenska Bistrica	580,60
Kmetijska zadruga „Mursko polje“ Križevci pri Ljutomeru	2.661,70
Društvo upokojencev – podružnica Sentjur	500,00
„Minerva“ Zalec	2.831,55
Komunalno obrtno podjetje, Trebnje	2.557,50
Osnovna šola Mirna	1.186,05
TZ Litostroj, Ljubljana	120.574,95
Kartonažna tovarna, Ljubljana	20.000,00
Trgovsko podjetje „Galeb“, Ljubljana	5.000,00
Vrhovno sodišče SRS, Ljubljana	4.000,00
Biotehniška fakulteta, Ljubljana	14.348,90
Komunalno podjetje Vič, Ljubljana	9.717,40
Klinična bolnišnica za psihiatrijo, Ljubljana	5.000,00
Gostilna Majolka, Šmartno pri Litiji	1.000,00
SDK 518, Maribor	11.027,00
Kmetijski zavod, Gorica	1.399,45
„Vrvice“, tovarna trakov in okraskov, Celje	970,00
Finančni načrt upravnih organov SOB Jesenice	35,25
Obrtno podjetje „Kroj“, Jesenice	1.175,10
Osnovna šola Trade, Bertoki, Koper	886,40
„Interevropa“, Koper	51.298,00
SZDL Velenje	200,00
Občinski komite ZKS Velenje	120,00
„Minerva“, Zalec	1.890,00
Višja pravna šola Maribor	689,60
Kinopodjetje Maribor	1.287,00
„Center“, Celje	2.500,00
Obrtna delavnica Silvan Batistič – Franica, Nova Gorica, Tominčeva 2	300,00
Občinski sindikalni svet, Laško	300,00
Finančni načrt upravnih organov SOB Jesenice	3.355,95
Skupščina občine Jesenice	104,00
Finančni načrt upravnih organov SOB Jesenice	196,40
Boris Slavik, glasbena šola, Sežana	40,00
Občinski odbor RK, Novo mesto	500,00
Emboplast, Koper	1.600,00
Občinsko sodišče v Škofji Loki	534,00

8. SEPTEMBRA

Sklad za financiranje obrambnih priprav skupščine občine Murska Sobota	66,00
Franc Čerk, frizerski salon, Trbovlje	40,00
Društvo upokojencev SRS, podružnica Kostanjevica na Krasu	1.000,00
Andrej Urbančič, gostilna, Ilirska Bistrica	500,00
Družbeno-politične organizacije Sežana	542,00
Komunalni zavod za soc. zavarovanje, Novo mesto	2.577,15
Krajevna organizacija RK, Mežica	1.000,00
Krajevna skupnost Mežica	276,10
Osnovna šola Sentjur pri Celju	1.960,40
Stanovanjsko komunalno podjetje, Šenjur pri Celju	523,65
Franc Štor, spl. kleparstvo, Boletina 1, Ponikva	200,00
Franc Štor, uslužbenec, spl. kleparstvo, Boletina 1, Ponikva	68,70
Vinko Robek, Celje, Novo naselje	100,00
Ivan Terbovc, urar, Celje, Prešernova 6	150,00

ZA HITREJŠE ODPRAVLJANJE SOCIALNIH RAZLIK V ZASAVJU

Možnosti so, le prepočasni smo!

Občinski sindikalni sveti nameravajo v svoji nadaljnji delovni usmerjenosti nekoliko bolj temeljito oceniti dosedanje izvajanje akcijskih programov v zvezi s postopnim odpravljanjem preočitnih socialnih razlik med ljudmi. O tem naj bi spregovorili tudi v osnovnih organizacijah sindikata. Pregledati bi morali, kaj so doslej storili na tem področju, kako naj bi v prihodnje ravnali, in predlagati samoupravnim organom nekatere dodatne ukrepe.

Očitno je, da se socialne razlike poglabljajo, namesto da bi se zmanjševale. Do podobnih ugotovitev prihajajo v sindikatih tudi zavoljo tega, ker so zadnje mesece poskočili življenjski stroški in ker se osebni dohodki zaposlenih niso tako povišali kot podražitve. Ponekod zatrtje, da je poleti letovalo znatno manj neposrednih proizvajalcev in zaposlenih z nižjimi osebnimi dohodki, kot lani ali prejšnja leta. Za razloge pa navajajo, da si številni delavci niso mogli

privoščiti oddiha predvsem zato, ker bi jim letovanje, kljub regresom, znatno povečalo njihove izdatke. Spričo tega bodo analize o tem, ki jih sedaj delajo, nedvomno zelo zanimive, saj bodo pokazale ali res letovanje delavcev upada in kateri osnovni razlogi so za to. V Zasavju prav tako ugotavljajo, da so se tokrat stroški nakupa oziroma bistveno povečali in da so se marsikateri delavske družine morale zadolžiti, da so kupile krompir, zelje in druge pridelke.

Čeprav so doslej v Zasavju največ storili za odpravo pretiranih socialnih razlik na področju vzgoje in izobraževanja, predšolskega in šolskega varstva, sindikati ne morejo mimo ugotovitve, da smo zelo malo ali nič storili za vse tiste otroke delavskih družin, v katerih je zaposlen samo oče. Vprašujejo se, kdaj bomo vsaj tem učencem in dijakom preskrbeli brezplačne učbenike, saj so šolske knjige zdaj za marsikatero družino z nižjimi osebnimi dohodki tolikšno breme, da ga enostavno ne zmorejo.

Sindikati bodo bedeli nad izvajanjem novih zakonov s področja stanovanjskega gospodarstva. Zavzemajo se za to, da bi iz občinskih solidarnostnih skladov subvencionirali stanarine dejansko vsem tistim delavskim družinam, ki bi jih povišanje hudo prizadelo. Prav tako pa so sindikati ugotovili, da so nekoliko starejša delavska stanovanja v kolonijah in naseljih najbolj zanemarjena in ker sta

novanjska podjetja ne dajejo več sredstev za popravila, to še posebej prizadene delavce, ker morajo iz svojih dohodkov izdajati denar za te namene.

Možnosti za dejansko zmanjševanje preočitnih socialnih raz-

lik vidijo sindikati predvsem v tem, da bi v prihodnje ne samo zadržali nadaljnjo rast cen življenjskim in drugim potrebščinam, marveč hkrati tudi opravljali najnižje osebne dohodke zaposlenih.

Mladi so nezadovoljni! Zakaj?

Moramo reči, da je iz nedavnega posveta mladinskih predstavnikov občinskih organizacij, ki ga je organizirala Republiška konferenca Zveze mladine, zelo nezadovoljstvo mladih do teze za tretjo konferenco ZKJ, ki bo novembra v Beogradu.

Mladi so tezam zamerili preveliko površnost do nekaterih vprašanj, ki se jih teze le bežno dotikajo: tako na primer glede kmečke mladine teze ne govorijo o družbenopolitičnem uveljavljanju mladih kmetov, nadalje je vse premalo govora o idejnosti pouka, ki pa je eno pomembnih poglavij in postavk delovanja mladinske organizacije v Sloveniji.

Mladi so na posvetu med drugim tudi poudarili, da jim teze ne dopuščajo aktivne udeležbe pri oblikovanju politike naše družbe, zanje ni dovolj samo možnost, da sodelujejo pri uresničevanju te politike, ki jo „zacrta nekdo drug.“ Če je to prav ali ne, bo vsekakor pokazala praksa, menimo pa, da bi mladi morali imeti enakopravne možnosti za uveljavitev svojega glasu. Kadar bodo pri svojih hotenjih pogrešili, bodo verjetno tudi sprejeli argumente, če jim jih bo kdo ponudil. Sicer pa morajo tudi mladi s svojim zreлим razmišljanjem, takšnega so pokazali tudi na nedavnem posvetu, pripomoči k učinkovitejši akciji mladine in Zveze komunistov pri nalogah, ki si jih je zadala tretja konferenca ZKJ.

Če govorimo o nezadovoljstvu mladih zavoljo teze, ki so v javni razpravi, potem moramo omeniti tudi to, da so mnogi med njimi v razpravi menili, da so teze marsikje tudi vse preveč očetovski obarvane. Če je to potrebno, bodo vedeli tudi sestavljavci sami. Menimo, so dejali na posvetu, da gre za ostanek neke miselnosti, ki narekuje „očetovski“ odnos do mlade generacije in se je vrnila tudi v teze. Prepričani smo, da tega ni nihče namenoma „rinil“ v teze. S. DRLJE

Vsi so za združitev

Izenačevanje pravic kmečkih zavarovancev z delavskimi bi na Gorenjskem veljalo le poldrugi milijon

Svet gorenjskih občin je v ponedeljek razpravljal o predlogu za združitev zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov na Gorenjskem ter ga soglasno podprl. Zavarovanci bodo o tem odločali v drugi polovici novembra na referendumu, ki

ga bodo skupaj pripravile služba socialnega zavarovanja ter občinske organizacije Socialistične zveze in sindikata.

Združitev obeh zavarovalnih skupnosti na Gorenjskem bi za delavsko zavarovanje tega področja pomenila izredno majh-

no breme. Ker je kmečkih zavarovancev še komaj 6 odstotkov, bi se z izenačenjem njihovih pravic z delavskimi skupni stroški za zdravstvo povečali komaj za poldrugi milijon dinarjev. Stopnja prispevka za zdravstveno zavarovanje iz osebnih dohod-

kov bi se tako dvignila za pičlih 0,08 odstotka, kar za zaposlenega pomeni v poprečju okoli 25 dinarjev letno.

Vendar pa to pristojnih organov in organizacij nikakor ne odvezuje od zares skrbnih priprav na referendum, med katerimi naj bi zlasti delavcem podrobno razložili, kakšen je pomen te solidarnostne akcije in kakšne stroške bi povzročila. Pri tem naj bi posebej naglasili, da tu ne gre le za solidarnost delavcev s kmeti, ampak tudi za prispevek k okrepitevi kmetov, ki se bo vsaj družbi, ki ji je kmetijska dejavnost potrebna, bogato obrestovala.

S prvimi pripravami na to združitev so na Gorenjskem začeli že septembra lani in doslej so vsi pristojni organi in organizacije pripravljali predlog podpreti.

Priprave v polnem teku

V občinah Dravograd, Radlje ob Dravi, Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec in Velenje že delujejo občinski štabi za izvedbo referenduma za izenačitev pravic zdravstvenega varstva kmetov z delavci

Komisija skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev in zdravstvenega zavarovanja kmetov Ravne na Koroškem je na eni od sej sklenila, da morajo predstveda OSS in izvršni odbori OK SZDL imenovati občinske štabe za izvedbo referenduma za izenačitev pravic zdravstvenega varstva kmetov z delavci in za ustanovitev enotne rizične skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov.

Občinski štabi, ki usmerjajo zadnje javne razprave, so že izdelali predloge glasovalnih okolišev in glasovalnih mest po posameznih občinah za referendum, ki bo 19. in 20. novembra.

Komisija je te dni med drugim ugotovila, da potekajo priprave na referendum dokaj zadovoljivo in da so tudi zadnje volilne seje konferenc Zveze sindikatov v vseh petih občinah podprle akcijo za izenačitev

pravic zdravstvenega varstva kmetov z delavci.

Na zadnji seji komisije so obravnavali tudi program propagandnih priprav za bližnji referendum. Med drugim so

sklenili, da bo izšlo pred referendumom posebno glasilo „NAŠ ZA“, ki ga bodo dobili vsi zavarovanci prizadetih občin.

(Ma)

»Delavci, spoznajmo se med seboj!«

Poročali smo že, da so se predstavniki družbenopolitičnih organizacij tovarne gospodinske opreme Gorenje Velenje sredi junija letos zavzeli za tesnejše sodelovanje članov delovnih skupnosti iz Šaleške doline. Pri tem so se zavzeli, naj bi bila pobudnika akcije „Delavci, spoznajmo se med seboj“ tovarna gospodinske opreme Gorenje Velenje in Rudnik lignita Velenje.

Konec junija so se prvič sestali člani vodstev družbenopolitičnih organizacij TGO GORENJE in Rudnika lignita in se zavzeli za to, da je treba začrtati in kar najbolj dolgoročno spodbujati sodelovanje in spoznavanje delovnih kolektivov Šaleške doline.

Pred kratkim so člani vodstev organizacij Zveze komunistov, Zveze sindika-

tov in Zveze mladine Rudnika lignita že obiskali TGO Gorenje. Po ogledu tovarne so jih predstavniki tovarne Gorenje podrobneje seznanili z načrti za prihodnje gospodarjenje. V kratkem pa bodo v Rudniku lignita sprejeli predstavnike družbenopolitičnih organizacij TGO Gorenje Velenje in jim med drugim pokazali tudi jamo Preloge.

(vš)

Temeljite priprave na Hrvaškem

V članku „Vmešavanje gospodarstva je nujno,“ ki smo ga objavili v 39. številki našega tednika, smo opozorili na nujnost skupnega dogovarjanja in odločanja gospodarstva in šolstva o bodočem razvoju in urejanju materialnih pogojev vzgojno-izobraževalnega področja. V Sloveniji pri urejanju teh odnosov zaostajamo za drugimi republikami. Informacije, ki jih imamo iz Srbije, Bosne in Hercegovine ter Hrvaške, to našo ugotovitev potrjujejo. V vseh teh republikah so že izdelali nove predloge zakonov o financiranju vzgoje in izobraževanja, ki slone že na novih ustavnih dopolnitvah. V teh zakonih so predvidene bistvene spremembe v odnosih gospodarstva in šolstva.

Na Hrvaškem je bil nov zakon v duhu ustavnih amandmajev sprejet že pred dvema letoma. Po tem zakonu so osnovali dve republiški skupnosti: za dopolnilno financiranje TIS za potrebe osnovnega šolstva in skupnost za usmerjeno izobraževanje. V okviru te skupnosti je bilo osnovanih 21 iniciativnih odborov za osnivanje posebnih

izobraževalnih skupnosti za posamezne panoge. Skupna komisija za osnivanje samoupravnih interesnih skupnosti, ki jo je imenoval izvršni svet skupščine SR Hrvaške, je izdelala enotno metodologijo za pripravo elaboratov, ki so pogoj za ustanovitev posebnih izobraževalnih skupnosti. Na osnovi te metodologije so posamezne strokovne institucije izdelale obširno dokumentacijo in konkretne predloge za ustanovitev posebnih izobraževalnih skupnosti, izračune potrebnih sredstev ter mehanizem zbiranja in delitve sredstev po posameznih panogah. Na Hrvaškem so tako izvedene temeljite priprave za osnivanje 25 posebnih izobraževalnih skupnosti (vse panoge

— razen gradbeništva, ki bo imelo 5 regionalnih posebnih skupnosti, bodo imele vse druge le eno posebno izobraževalno skupnost za celotno panogo.)

Naslednja faza, ki je prav sedaj v teku, je podpis samoupravnega sporazuma o ustanovitvi skupnosti in določitvi deleža sredstev za izobraževanje, ki ga delovne organizacije združujejo za financiranje skupno dogovorjenega programa.

Osnovni nosilec politike in financiranja usmerjenega izobraževanja, ki vključuje vse oblike strokovnega izobraževanja mladine in odraslih po končani osnovni šoli, vključno visoke šole, so TOZD. Le-te neposredno načrtujejo, programirajo in financirajo usposabljanje in izpopolnjevanje zaposlenih. TOZD pa združujejo sredstva za uresničevanje politike in financiranja tistega dela usmerjenega izobraževanja, ki ga določijo s samoupravnim sporazumom (usvojene programe ustanov, ki šolajo matične kadre za delovne organizacije, ki so združene v posebni izobraževalni skupnosti

ter sofinancirajo izobraževanje kadrov, ki so skupni za več panog oziroma skupni za vse panoge).

Vzporedno s formiranjem posebnih izobraževalnih skupnosti se bo dosežanja republiške skupnosti za financiranje usmerjenega izobraževanja preoblikovala v združenje vseh samostojnih posebnih izobraževalnih skupnosti. Republiška skupnost bo prevzela le tisti del nalog, ki jih bodo PIS ali širša družbena skupnost prenesle nanjo (skrb za celovito politiko usmerjenega izobraževanja, znanstveno delo, strokovna in prosvetna pedagoška služba, pomenenje kriterijev za oblikovanje cene izobraževanja itd.).

Mnoga odprta vprašanja, ki so pri nas še neznanka, so na Hrvaškem s temeljitim strokovnim delom že razčiščena. S tem pa so odpadli mnogi pomisleki in nejasnosti, ki jih je zlasti v Sloveniji še mnogo in ki so glavna zavora za to, da se pri nas to delo ne premakne z mrtve točke.

T. BLAHA

Najbolj zanemarjeno strokovno izobraževanje

Ni naključje, da se je komisija za izobraževanje, znanost in kulturo pri republiškem svetu ZSS odločila v času intenzivnih priprav na VIII. kongres ZSS posebej posvetiti problematiki strokovnega izobraževanja in usposabljanja delavcev. Osnovnemu izobraževanju sta predsedstvu RS ZSS in RK ZMS posvetili pred poletjem posebno sejo in tudi s tem v zvezi sprejeli sklepe za politično akcijo. Strokovno izobraževanje in usposabljanje delavcev pa je gotovo med vsemi izobraževalnimi področji ta čas še najbolj zanemarjeno in polno nasprotij, ki zavirajo hitrejši razvoj. Navzo-

čnost sindikata pri razreševanju tovrstnih nalog je gotovo utemeljena: sindikati so zainteresirani za samoupravno interesno organiziranost tudi na področju strokovnega izobraževanja in usposabljanja delavcev in seveda so zainteresirani za večje možnosti strokovnega napredovanja delavcev od teh, ki jih imajo danes.

Prvi razgovor o tej problematiki, h kateremu so pred dnevi bili povabljeni tudi predsedniki odborov za izobraževanje kadrov za posamezne panoge pri Republiški izobraževalni skupnosti, pa je, žal, potekal skoraj brez predstavnikov strokovnih sindikatov. Razprava je bila

sicer res šele uvodna in se bo nadaljevala, a ne bi se smela nadaljevati brez sodelovanja predstavnikov republiških sindikalnih odborov. Da smo šele na začetku neke širše razprave in dogovorov, pa že kažejo prvi sklepi za akcijo.

Sklenili so, da bodo organizirali razgovor o posebnih izobraževalnih skupnostih, na katerem bi se morali jasno izjaviti, kdo je danes s tem v zvezi pripravljen kaj konkretnega storiti. Priprave za formiranje posebnih izobraževalnih skupnosti so v Srbiji in na Hrvaškem tako rekoč že končane, v Sloveniji pa smo v tem pogledu v veliki zamudi.

Ugotovili so tudi, da bi kazalo predlog kongresnih sklepov dopolniti, kot so dejali, z nekaterimi strateškimi cilji na področju strokovnega izobraževanja zaposlenih. S tem v zvezi bi morali terjati konkretne rešitve, ki bodo v sistemu izobraževanja omogočile zaposlenim brez uspešno končane osnovne šole nadaljnje strokovno izobraževanje. Skupni komisiji za revizijo samoupravnih dogovorov o delitvi dohodka in osebnih dohodkov pa bodo predlagali, da preučijo tudi problem vrednotenja znanja glede na klasifikacijo poklicev.

Jasne družbene opredelitve terja tudi problem zaračunavanja različnih šolnin na stopnji strokovnega izobraževanja. Če je denarja za vse strokovno izobraževanje premalo, je treba to jasno povedati, ne pa dopuščati dodatne šolnine, ki za mnoge pomenijo — neenake pravice in možnosti za strokovno izobraževanje.

Sklenili so tudi organizirati razgovor o konkretnih izkušnjah pri sklepanju družbenih dogovorov o kadrovski politiki v občini in o kadrovski politiki v delovnih organizacijah, da s posredovanjem izkušenj pomagali drugim. Sodelovali bodo tudi v razpravi o zakonskih osnutkih o pripravištvu in o zaposlovanju. Posebno razpravo pa terja tudi problem integracij v šolstvu, se pravi organizacija izobraževalnih centrov, saj si očitno o smislu teh integracij še nismo povsem na čistem; kdaj namreč so in kdaj niso smiselne.

S. G.

Za vodilne kadre

Gospodarska zbornica SR Slovenije in Delavska univerza Boris Kidrič v Ljubljani sta v začetku letošnjega leta na pobudo slovenskih gospodarstvenikov odprla seminar o „Aktualni družbenoekonomski problematiki za vodilne kadre v gospodarstvu.“ V okviru seminarja je bilo šest posvetovanj, ki so jih vodili predstavniki družbenopolitičnih skupnosti in strokovnjaki za posamezna področja. Za vsa posvetovanja je bilo veliko zanimanja, kar potrjuje tudi udeležba.

Da bi seminar vsebinsko, metodološko in organizacijsko izpopolnili, je programski svet odločil, naj bi poslej seminar potekal v dveh oblikah. Prva — informativna posvetovanja o aktualni družbenoekonomski problematiki doma in v svetu, ki bi jih vodili predstavniki državnih organov, družbenopolitičnih skupnosti ter vidni strokovnjaki in na katerih bi udeležencem seminarja posredovali informacije o stališčih in sklepih predstavniških organov. Druga oblika bi bili formativni seminarji, ki bi bili vezani na informativna posvetovanja, lahko pa bodo tudi samostojni in bi potekali po interesih manjših skupin.

Velika pridobitev

V prostorih Republiškega računskega centra za programiranje učenje pri Republiški izobraževalni skupnosti so minulo sredo svečano otvorili sodobno učilnico — fonolaboratorij. S pultom za učitelja in 32 pultu za učence, opremljenimi s Philipsovimi napravami, služi ta učilnica za pouk tujih jezikov, seveda pa lahko tudi za drugo učenje po metodi programiranega učenja. Z učno metodo, ki jo omogočajo naprave v fonolaboratoriju, se pravi predvsem z organizirano uporabo magnetofonskih trakov, je mogoče doseči večjo učinkovitost in skrajšanje časa učenja. Učitelj ima mnoge tehnične možnosti, naprave za učenje pa so zelo enostavne.

Otvoritev tega fonolaboratorija pomeni začetek nekega novega obdobja dela na naših šolah. Namenjen ni eni sami šoli, pač pa vsem učiteljem, ki naj bi se v tem fonolaboratoriju spoznali z novo metodo učenja in naučili ravnati z dragocenimi napravami. Predvideno je, naj bi dobili 16 takih fonolaboratorijev, ki bodo razporejeni po vsej Sloveniji. Toliko seveda za začetek. Ta prvi fonolaboratorij je stal Repu-

bliško izobraževalno skupnost 400.000 din.

V okviru centra že deluje računalnik za programiranje učenja. Doslej so že pripravili prve programe za programiranje učenja za področje naravoslovja, drugi program naj bi bil izdelan za po-

dročje družboslovja. Seveda bo ob tem potrebno odpraviti neuglednosti s sedanjimi učnimi načrti in v praksi preveriti te nove učne metode, njihove programe, učbenike, pripomočke in laboratorijske zvezke. (Naš posnetek prikazuje novi fonolaboratorij.)

V SOLIDARNOSTNI AKCIJI

Nuša Poznik, Celje, Ul. M. Vošnjaka 23	202,00
Hmezd — mesnine, Celje	80,00
Jože Kumtarič, Vojnik 47	312,20
Uprava SO Zagorje ob Savi	2.353,65
Sind. podružnica del. družbenih dejavnosti, Zagorje ob Savi	110,00
Obrtno podjetje „Zaščita“ Zagorje ob Savi	682,00
Franc Podlesnik, Dol-Suha 3, Rečica ob Savinji	35,00
Jožica Hren, Nazarje, Kokarje 6	200,00
Stefan Marolt, Mozirje 20	100,00
Splošno mizarstvo, Grosuplje	19,50
Brivsko-frizersko podjetje, Črnomelj	290,00
Čevljarsko podjetje „Moja“, Lukovica	1.271,90
Gostinsko podjetje Domžale	2.000,00
Opekarna Radomlje	2.043,50
Alojz Dežman, Kokrica, Betonova 2	2.200,00
Vesna Kovačič, Erjavčeva 20, Koper	100,00
Osnovna šola, Sečovelje	100,00
Rižanski vodovod, Koper	4.135,50
Gostišče sestre Logar, Logarska dolina, Solčava	150,00
Marta Zevnik, elektromehanika, Ljubljana, Hubadova 4	500,00
Center strokovnih šol, Ljubljana	2.190,00
Elektro Ljubljana — elektromerilni servis, Ljubljana	114,00
Franc Leskošek, Ljubljana, Bajtova 6	210,00
Društvo upokojencev, podr. Ljubljana-Siška	300,00
Zdravstveni dom Ljubljana	33.909,50
Opekarna Črnuče, Ljubljana	2.554,70
Toplarna Ljubljana, enota komunalne energetike	4.618,80
Autocommerce, Ljubljana	208,40
Zavod SRS za zdravstveno varstvo, Ljubljana	7.153,70
Zavod SRS za zdravstveno varstvo, Ljubljana	186,10
Zmaga, Ljubljana	4.170,05
Toplarna Ljubljana	11.893,60
Komunalno podjetje Žale, Ljubljana	3.525,70
Tekstilna tovarna Medvode	9.229,10
Petrol Ljubljana, sindikalna podružnica	400,00
Kabinet Edvarda Kardelja, Ljubljana, Tomšičeva 5	544,35
Občani vasi Ustje — Dolenje, Ajdovščina	951,00
Vojna pošta 1101-35, Postojna	1.070,00
Izdelovalnica gumiranega papirja, Velenje	735,60
Industrijsko podjetje Peta, Radeče	1.697,80
GIPOSS, Ljubljana	2.000,00
Kemija-impex, Ljubljana	10.000,00
ZB NOV občine Ljubljana-Siška	500,00
Krajevna skupnost Šercerjevo, Ljubljana	500,00
Komunalni zavod za socialno zavarovanje Celje	5.295,40
Intes, Maribor	11.785,00
SZDL Kočevje	520,00
Železarna Ravne, Ravne na Koroškem	143.938,70
Trgovsko podjetje Manufaktura, Nova Gorica	4.952,00
Opekarna Ložnica, Zalec s.o.p.o. KIL Liboje	2.501,20
Hrast, Šentlovrenc	200,00
Občinski sindikalni svet, Kranj	3.000,00
Komunalni servis, Kranj	10.000,00
Radio Trzin	151,95
Obrtno podjetje Trzin	1.491,70
Ilirija, Ljubljana	20.000,00
LIP, Bled	30.000,00
Centromerur, Ljubljana	140.350,00
Inštitut Jožef Stefan, Ljubljana	24.096,00
Splošna bolnišnica Jesenice	1.000,00
Osnovna organizacija RK Kamnik	500,00
Obutev, Celje	1.000,00
Dom počitka Metlika	570,35
Gimnazija Črnomelj	559,10
Projektivni biro Murska Sobota	2.000,00
Vojna pošta 1101-34, Postojna	1.210,00

11. SEPTEMBRA

Povrtina-Maribor, prodajalna 11, Glavni trg 10	165,60
Osnovna šola Zgornja Kungota	1.698,00
ABA, optično podjetje, Maribor	818,95
Skupščina občine Kranj	134,50
Skupščina občine Kranj	7.129,20
KZSZ Kranj	4.213,00
Gostinsko podjetje Jelen, Kranj	3.756,00
KZ Sloga, Kranj	1.043,15
Gorenjska lekarna, Kranj	2.645,40
GG Kranj, sektor za urejanje gozdov	425,05
GG Kranj, obrat transporta in mehanizacije	2.215,00
GG Kranj, gozdni obrat Predvdor	2.849,00
Projektivno podjetje, Kranj	1.945,00
Gozdno gospodarstvo Kranj	1.698,00
KZ Cerklje na Gorenjskem — sindikalna organizacija	854,35
Trgovsko podjetje Kočna, Kamnik	9.776,05
Osnovna šola Frana Albrehta, Kamnik	3.000,00
Zavod za usposabljanje invalidne mladine, Kamnik	3.110,00
Anton Jaksetič, zasebni obrtnik, Partizanska ul. 8,	
Ilirska Bistrica	50,00
Pletilja, Litija	1.089,55
Stanovanjsko komunalno podjetje Litija	3.592,65
Mizarstvo Litija	829,50
Dušan Godnik, urarstvo, Celje, Stanetova 6	60,00
Božo Godnik, Celje, Stanetova 6	29,00
Kmetijska zadruga, Medvode	1.688,75
Marija Vanderber, izd. gumbov, Celje, Ljubljanska c.	50,00
Usluga Bežigrad, Ljubljana, Samova 12 a	1.351,10
Stanovanjsko podjetje Fond, Ljubljana	1.338,95
„Totra“, Ljubljana	12.764,65
„Totra“, Ljubljana	24,80
Glasbena šola Vič — sind. organizacija Ljubljana	300,00
Metalka, Ljubljana — Marko Janjič	75,75
Autocommerce, Ljubljana, Trdinova 4	13.332,90
Zmaj, tovarna baterij, Ljubljana	12.671,75
Generalexport, Ljubljana	834,40
Adolf Mazej, Ižanska c. 32, Ljubljana	50,00
ONA-ON, sind. organizacija notranje trgovine,	
Jugotekstil	3.704,55
Konfekcija Moda, Gornja Radgona	3.196,35
Gostinsko podjetje Polzevo, Grosuplje	1.584,40
Privatni obrtniki občine Črnomelj	2.370,15
Kovinar, Črnomelj	1.218,15
Magda Kravanja, brivsko-frizersko podjetje, Črnomelj	41,40
Obrtno komunalno podjetje, Lendava	2.525,40
Občinski sindikalni svet, Lendava	108,80
INDIP, industrija dežnikov, Lendava	7.334,05
KZ Lendava	2.453,80
Izpitna komisija voznikov motornih vozil, SO Kočevje	140,00
Osnovna šola Borisa Kidriča, Ajdovščina	1.829,15
Občinska konferenca ZMS, Ajdovščina	50,00
Obrtni servis, Krško, Tovarniška 1	310,05
Komunalno stanovanjsko podjetje Krško	2.206,80
Obrtno podjetje Obnova, Radeče	1.571,90
Sindikalna organizacija Krajevne skupnosti Krško	434,00
Sportmetal, Jesenice	2.297,65
Zvinorejsko veterinarski zavod za Pomurje,	
Murska Sobota	1.627,75

(NADALJEVANJE SLEDI)

Končno zares

NIZAJO USPEH ZA USPEHOM

Novi poslovni prostori bodo kolektivu omogočili organizacijo polserijske montažne proizvodnje

V trboveljski tovarni polprevodnikov so namestili novo opremo, ki so jo uvozili iz ZDA na podlagi sklenjene pogodbe z ameriško tvrdko Dr. Cnapic. Že letos bi radi naredili blaga v vrednosti 1 milijon dolarjev, ki ga bodo izvozili izključno na ameriško tržišče.

Kolektiv se je več kot leto dni pripravljaj na preusmeritev proizvodnje in sploh gospodarjenja. Osvojil je dvoje novih izdelkov, ki jih bodo proizvajali na novih strojih, pri tem pa mu bodo še pomagali ameriški strokovnjaki, ki se že več kot leto dni mude v Iskri tovarni polprevodnikov.

Leto 1972 bo zatorej prelovnica v gospodarjenju tega kolektiva, uspešnost novega poslovanja pa se bo morala kmalu pokazati. Že prihodnje leto bodo morali namreč izdelati blaga v vrednosti 5 milijonov dolarjev, leta 1975 pa že v višini 25 milijonov dolarjev. Pogodba, sklenjena med trboveljsko Iskri tovarno polprevodnikov in dr. Cnapicom, predvideva, da za prodajo vsega blaga vsaj v prvih petih letih v celoti skrbi ameriška firma, dobiček pa si bosta partnerja delila v skladu z našo zakonodajo. Del sedanje tehnologije v Iskri tovarni polprevodnikov je odkupilo poljsko podjetje, s katerim trboveljska Iskra že dalj časa sodeluje, zdaj pa je z njim podpisala tudi pogodbo o nadaljnjem poslovno-tehničnem sodelovanju.

-m-

Ljubljansko podjetje Elektromontaža, ki praznuje letos petnajstletnico svojega obstoja, se je razvilo iz skromne obrtne delavnice.

„Leta 1957 je takratna občina Vič ustanovila obrtno delav-

Jože OREŠKOVIČ

nico, ki je s tremi ljudmi postavila temelje današnje Elektromontaže. Ukvarjali smo se z elektroinstalacijskimi deli in servisnimi popravili za podjetje TIK. Leto dni po svojem rojstvu smo dobili s pomočjo občine poslovne prostore v Trnovskem pristanu. Vzporedno s tem smo povečali in razširili svojo dejavnost ter zaposlili nove ljudi...“ obuja spomine JOŽE OREŠKOVIČ, direktor Elektromontaže.

Velik korak navzgor je zabeležil kolektiv v letu 1963, ko se

mu je priključilo podjetje Elektrocenter. Delovni kolektiv Elektromontaže so okrepili novi kvalificirani delavci.

„Naročila so prihajala od vsepovsod, bila so vse zahtevnejša,“ nadaljuje Jože Oreškovič. „Za lastne potrebe in potrebe zunanjih naročnikov smo pričeli z izdelavo razdelilnih omar, ki so še danes pomemben del našega proizvodnega programa. No, po desetih letih trdega dela smo že imeli svoje poslovne prostore in tudi lastna obratna sredstva.“

VSE VEČ SODELOVANJA

Značilno za razvoj Elektromontaže je, da pomeni zanjo vsako leto korak naprej, da podjetje ne pozna stagnacije. Lanskoletni promet je znašal 13 milijonov dinarjev, plan za letošnje leto pa predvideva 15 milijonov dinarjev. Že sedanji rezultati kažejo, da bo plan, najmanj kar lahko zapišemo, izpolnjen.

„Naš proizvodni program se v bistvu ni spremenil...“ pripovedujejo v Elektromontaži. „Se vedno proizvajamo in projektiramo vse vrste razdelilnih pločevinastih baterij, vse vrste razdelilnih plošč in omar, proizvajamo in montiramo vse vrste komandnih in signalnih omar, plošč in pultov za upravljanje in končno: projektiramo in se ukvarjamo s kompletno montažo električne opreme za vse vrste industrijskih obratov, poslovnih in stanovanjskih zgradb, zunanjo razsvetljavo športnih in rekreacijskih objektov, transformatorskih postaj itd. K temu pa moramo dodati, da smo svoj

proizvodni program razširili v minulih letih s kooperacijo. S tovarno Donit na primer izdelujemo elektroinstalacijske vozle, v kooperaciji s Splošnim obrtnim podjetjem Krško pa montiramo lakirne peči. Svojo dejavnost smo nadalje razširili še na projektiranje vseh stanovanjskih in industrijskih napeljav za močni in šibki tok...“

PRED IZGRADNJO NOVIH POSLOVNIH PROSTOROV

Tako kot skoraj vse tepejo tudi kolektiv Elektromontaže

zamrznjene cene. Že od pomladi minulega leta so cene storitev namreč nespremenjene. Seveda se v Elektromontaži ne bi pritoževali, če bi veljala zamrznitev za vse in ne le za nekatere.

Ne glede na te in druge težave se bo 100-članski kolektiv ljubljanske Elektromontaže še nadalje držal svoje začrtane poti. Že prihodnje leto bo pričel z izgradnjo novih poslovnih prostorov v industrijski coni na Viču ob Tomažičevi ulici. „V načrtu imamo namreč organiza-

cijo polserijske montažne proizvodnje. Pogoj za to pa je, da gremo v novogradnjo, saj sedanji prostori nikakor ne ustrezajo več povečanemu obsegu poslovanja in še manj našim načrtom v prihodnje...“ so povzeli v Elektromontaži.

A. Ul.

Sredstvo za ohranitev svežine in vitalnosti

poljuven

Delavci Elektromontaže opravljajo vsa elektroinstalacijska dela

OBČINA MURSKA SOBOTA PRAZNUJE

Občinska legitimacija

V občini Murska Sobota danes živi 63.774 prebivalcev, od tega je blizu 63 odstotkov kmečkega prebivalstva. V delovnih organizacijah murskosoboške občine je zaposlenih 10.680 prebivalcev, blizu 6.000 prebivalcev pa je iz občine zaposlenih v tujini, in sicer največ v Avstriji in Zvezni republiki Nemčiji. Poprečni osebni dohodki na zaposlenega so v minulem letu znašali blizu 1.500 dinarjev. V zadnjih letih zgradijo v občini poprečno 300 stanovanj letno.

kot ga je pokazala tudi vsa slovenska javnost z zbiranjem sredstev. Vsa zbrana sredstva bomo v prvi vrsti porabili, kot že rečeno, za ublažitev škode v kmetijstvu, v drugi fazi pa za zavarovanje in ureditev vodnih objektov, da bi preprečili podobne katastrofe, kot se je zgodila letos.“

„Vaše delovno področje so družbene službe...“

„Res je, da kot podpredsednica občine bolj poznam probleme na področju družbenih služb. Zato bi ob tej priložnosti omenila zelo pomembno akcijo celotnega pomurskega prebivalstva. Odločili smo se, da bomo s samoprispevkom, ki naj bi v poprečju na zaposlenega znašal 60 dinarjev, zgradili interni oddelek murskosoboške bolnišnice v Rakičanu, kamor bi v perspektivi preselili celotno bolnišnico. Posebej moram poudariti, da so se v akcijo za igradnjo internega oddelka bolnišnice v Rakičanu vključile zelo uspešno vse pomurske občine Lendava, Ljutomer, Gornja Radgona in se razume Murska Sobota. Ob tem ko bodo delovne organizacije prispevale poprečno po 60 dinarjev na zaposlenega za gradnjo internega oddelka bolnišnice, vam moram povedati, da so v sleherni naši krajevni skupnosti prebivalci že izglasovali najrazličnejše samoprispevke, ki znašajo tudi do 3 odstotke od osebnih dohodkov. Zavoljo tega ni nič nenavadnega, da po naših vaseh in večjih krajih kot gobe po dežju „rastejo“ novi vodovodi, ceste, mostovi, otroški vrtci in še mnogi drugi objekti družbenega standarda.“

M. Ž.

Pred praznikom občine Murska Sobota, 17. oktobrom, smo zaprosili za krajši razgovor podpredsednico občinske skupščine Ivanko Korenovo.

„Praznovanje občinskega praznika je lepa priložnost za najrazličnejše obračune. S kakšnimi dosežki se lahko pohvalite ob letošnjem prazniku?“

„Morda ste že seznanjeni, da bomo naš praznik letos raztegnili skozi ves teden. Mimo tega, da bodo na sporedu najrazličnejše kulturne prireditve in svečane seje, med njimi tudi svečana seja naše skupščine, menim, da bo za našo občino najpomembnejši dogodek otvoritev novih proizvodnih prostorov kovinsko predelovalnega podjetja „Panonija“, ki se mu je pridružila tudi „Ločilka“. Odpiranje novih delovnih mest je za našo občino izredno pomembno, če upoštevamo, da imamo kar 63 odstotkov kmečkega prebivalstva in kar blizu 6.000 naših občanov na delu v tujini. Doslej smo odprli že veliko delovnih mest v naši največji tovarni perila in konfekcije „Mura“, ki danes zaposluje že 2.600 delavcev, od tega 80 odstotkov žena in deklet, potem v „Beltinki“ v Beltincih itd. Tu je šlo v glavnem za delovna mesta, kjer smo lahko zaposlili žene in dekleta. Z razvijanjem podjetja „Panonija“ pa se nam odpirajo nove možnosti, da bomo lahko zaposlili še več moških delavcev, od katerih jih je največ v tujini.“

„Kaj pa lahko poveste še o drugih delovnih organizacijah v občini?“

Nova podoba središča Murske Sobotе

PRVO ŠPORTNO SREČANJE PREDSTAVNIKOV OBALNEGA SINDIKATA DELAVCEV V PROMETU IN ZVEZAH

Na svidenje prihodnje leto!

Prvega oktobra je bilo v Kopru prvo športno srečanje delavcev sindikata prometa in zvez. Zbralo se je 253 delavcev iz vseh panog prometa Primorske. Pomerili so se v balinanju, malem nogometu, kegljanju, streljanju in šahu.

Nastopilo je 52 ekip iz 36 osnovnih sindikalnih organizacij, in sicer iz sedmih občin Primorske.

Pred poslopjem obalnega sindikalnega sveta v Kopru je slovesno otvoril srečanje predsednik obalnega odbora sindikata prometnih delavcev Ciril Koprivc, ki je pozdravil vse navzoče, prav posebno pa pokrovitelja tega srečanja Andreja Grahorja, predsednika republiškega odbora sindikata delavcev v prometu in zvezah Slovenije. Priznanje za dobro organiza-

cijo vseh tekmovalcev gre predsedniku organizacijskega odbora Robertu Stropniku in posameznim športnim referentom. Organizatorji so bili prvotno

v skrbeh za udeležbo, saj dobro vemo, da je zelo težko zbrati delavce omenjenih panog zaradi njihove narave dela. No, srečanje v Kopru je pokazalo, da je bila bojazen brez osnove. V Kopru so tudi sklenili, da bodo nadaljevali s tovrstnimi športnimi igrami. Drugo srečanje bo prvo nedeljo v oktobru prihodnje leto v Novi Gorici.

Na skupni slovesnosti v Žusterni so podelili organizatorji priznanja najboljšim ekipam. Pokale in diplome je podelil Andrej Grahor ob navzočnosti predsednika obalnega sindikalnega sveta Tihomila Javorška in Sergeja Koglota, predsednika medobčinskega odbora sindikata delavcev v prometu in zvezah iz Nove Gorice.

Najvišja priznanja so prejeli: v balinanju Splošna plovba Piran, v streljanju PTT Koper, v kegljanju Luka Koper, v malem nogometu Avto-prevoz Tolmin in v šahu Luka Koper.

B. LILJA

Pred obalnim sindikalnim svetom Koper je pozdravil udeležence športnih iger Andrej Grahor (desno). Foto: B. L.

● CELJE

VESTI IZ REKREACIJE

Nogomet:

V tekmi zadnjega kola v I. ligi je ekipa Aera po enakovredni igri premagala Zlatarno z 1:0 in tako osvojila naslov sindikalnega prvaka na leto 1972. Tekmo si je ogledalo 200 gledalcev.

Končni vrstni red I. lige: 1. Aero 15; 2. Zlatarna 14; 3. EMO 12; 4. Žična 9; 5. Kovinotehna 8; 6. Železarna 5; 7. Klima 4 (20:28); 8. Cinkarna (21:28); 9. Izletnik 0 (-1).

Mali nogomet:

Za sindikalno prvenstvo v malem nogometu se je prijavilo rekordno število kolektivov – 39! Ekipa bodo tekmovali v 5 ligah. Problem igrišč so organizatorji rešili tako, da bodo na travnatem igrišču uredili 3 igrišča za mali nogomet. Naslov prvaka brani ekipa Žične.

Končano je tudi tekmovanje v malem nogometu za starejše člane. Vrstni red: 1. Klima 9; 2. Cinkarna 8; 3. EMO 5; 4. AERO 3 (-2); 5. Občina 2; 6. Železnica 1.

Trim tek za športno značko:

Od srede do petka, od 11. do 13. oktobra, bodo vsak dan od 16. do 17. ure na stadionu ADK „trimovci“ tekli za športno značko TRIM. V soboto, 14. oktobra bo tek od 11. do 12. ure. Vsakdo lahko pride preizkusiti svojo zmogljivost v teku na 1.000 za moške in 600 m za ženske.

T. G.

Pred štiridesetimi leti se je rodil slovenski planinski film

Naš mogočni planinski svet, še prav posebej Julijskih Alp s Triglavom in enkratno Martuljkovo skupino, je že od nekdaj vzbujal zanimanje znanstvenikov, umetnikov, pesnikov in pisateljev, pozneje pa tudi ljubiteljev filmske umetnosti.

Takoj ko je po prvi svetovni vojni naše planinstvo po Triglavskih prijateljih (1870), Piparijih, ustanovitvi Slovenskega planinskega društva 1890 in Drenovcih, ki so vnesli v naše klasične oblike planinstva tudi smučarski in plezalni šport, planinsko fotografijo in jamarstvo, doživelo svoj tretji preporod s Skalaši, ki so hitreje in močnejše zavrteli razvojno kolo našega planinstva v množičnost, se je porodila velika želja in istočasno tudi potreba po snemanju našega prvega planinsko-alpinističnega filma.

Skalaši s svojim kot mravlja marljivim predsednikom prof. Jankom Ravnikom, Egonom Planinskom in mnogimi drugimi so vložili velika sredstva in še mnogo več pičlo odmerjenega prostega časa v filmsko ustvarjalnost.

V prvih desetih letih obstoja T. K. Skala so ljubitelji naših gora slovenski planinski skupnosti predstavili leta 1931. prvi slovenski celovečerni igrani film: „V kraljestvu Zlatoroga“, ki je pri javnosti naletel na vsesplošno odobravanje in navdušenje. V tistih letih je slovenski planinski film doživljal veliko pozitivno rojstvo.

Veliko delo skalašev in komaj sluteni uspeh prof. Janka Ravnika z Zlatorogovim kraljestvom je opogumil še druge protagoniste slovenskega planinskega sveta, ki skrivajo neizkopano bogastvo.

Pred štiridesetimi leti, sredi poletja 1932, je neumorni filmski delavec Metod Badjura zbral okoli sebe pisatelja Janeza Jalna, režiserja Ferda Delaka, snemalca Staneta Tomiška in naše prve, slovenske filmske igralce Pavlo Marinko-Murko, Joža Čopa, Miha Potočnika, Uroša Župančiča in druge, ki so bili vajeni gora in so tedaj v tistih časih predstavljali vrh našega plezalnega športa in alpinizma.

Naš prvi slovenski Hollywood so bile torej veličastne gore, prve filmske zvezde pa čisti amaterji, ki so srčno ljubili planinski svet. Film je bil posnet v pičlih 25 dneh, premiera prvega celovečernega, igranega planinskega filma pa je bila 9. decembra leta 1932. Z velikim zanimanjem in navdušenjem si ga je v prvih dneh predvajanja ogledalo samo v Ljubljani več kot 50.000 ljubiteljev gora in sedme umetnosti.

ŽURO

SKUPŠČINA OBČINE GORNJA RADGONA
OBČINSKI SINDIKALNI SVET GORNJA RADGONA
OBČINSKA KONFERENCA ZKS GORNJA RADGONA
OBČINSKA KONFERENCA SZDL GORNJA RADGONA
OBČINSKA KONFERENCA ZMS GORNJA RADGONA
OBČINSKI ODBOR ZB GORNJA RADGONA

čestitajo vsem občanom za občinski praznik 17. oktober ter jim želijo še mnogo delovnih uspehov!

GORNJA RADGONA
PROIZVODNO
TRANSPORTNO
PODJETJE

ČESTITA
VSEM OBČANOM
OBČINE
GORNJA RADGONA
ZA OBČINSKI
PRAZNIK
17. OKTOBER
TER JIM ŽELI
ŠE VELIKO
DELOVNIH USPEHOV!

OBČANI SPREJELI TRIM STEZO ZA SVOJ REKREACIJSKI OBJEKT

Obiskana telovadnica v naravi

0 trim stezi v Mostecu v Ljubljani govori za DE Janez Šmon, strokovni sodelavec Mestne zveze za telesno kulturo Ljubljana

Dva meseca po otvoritvi trim steze v Mostecu v Ljubljani je organizirala Mestna zveza za telesno kulturo anketo, ki naj bi dala odgovor na vprašanje, v kolikšni meri se vložena sredstva v telovadnico v naravi obrestujejo. O rezultatih ankete smo se pogovarjali z Janezom Šmonom, strokovnim sodelavcem ljubljanske mestne zveze za telesno kulturo, ki nam je za uvod povedal naslednje:

„Anketo smo organizirali pred mesecem dni. Na trim progi smo bili od devetih zjutraj do sedmih zvečer. Stezo je obiskalo 282 občanov. Vsem smo zastavili po pet vprašanj, tako da smo hkrati s štejetjem izvedli tudi tako imenovano „mini anketo“. Namen ankete je bil predvsem ugotoviti, katera sredstva javnega obveščanja so opozorila ljudi na trim stezo v Mostecu, dalje nas je zanimala starostna struktura obiskovalcev, kako občani prihajajo na trim stezo v Mostec, kolikokrat tedensko se udeležujejo vadbe in v kateri kategoriji vadijo...“

Za uvod naj povem, kar je nedvomno presenetljivo, da je večina anketiranih ljudi seznanjena z novim športnim objektom v Mostecu po pripovedovanju (144) in ne na primer preko tiska (61), televizije

(24) in radija (14). „To z drugimi besedami pomeni, da so ostala sodobna sredstva javnega obveščanja, kot sta televizija in radio, precej pasivna pri propagiranju gibanja trim in s tem tudi pri seznanjanju občanov s trim stezo...“ je poudaril Janez Šmon. „Tisk je zadovoljivo opravil svojo nalogo. Največji odstotek obiskovalcev pa je zvedel za trim stezo v Mostecu od svojih znancev od prijateljev...“

„Kaj pa starost obiskovalcev?“

„Da je trim steza resnično namenjena vsem občanom, ne glede na starost in spol, nam na-

zorno prikazujejo podatki, ki smo jih zbrali v Mostecu. Na dan štetja je obiskalo stezo 282 občanov, od tega približno tretjina žensk! Dobra polovica obiskovalcev je bila mlajša od 18 let. Najbolj „prizadevna“ pa je bila kategorija od 30 do 40 let. Teh je bilo na stezi v dnevu štetja kar 20%. In še en zanimiv podatek: najmlajši obiskovalec steze je bil star dve leti, najstarejši pa 77 let...“

Največ občanov prihaja na trim stezo z osebnimi avtomobili. Še bolj kot ta pa je zanimiv podatek, da je skoraj toliko kot avtomobilistov tistih, ki prihajajo v Mostec peš. Z osebnim

avtomobilom je prišlo na stezo 44% obiskovalcev, peš pa skoraj 42%. Kolo kot prevozno sredstvo v našem primeru ni preveč priljubljeno (10%), še manj avtobus (3,9%).

Iz tega povzemamo, da je Trim steza dobrodošla tako tistim, ki imajo svoja prevozna sredstva, kot onim, ki stanujejo v bližnji okolici. In poduk iz tega: nedvomno bi morala imeti na območju Ljubljane vsaka občina najmanj po eno trim stezo, da bi prišli na račun vsi, tudi tisti brez avtomobilov... nam je dejal Janez Šmon.

Na vprašanje, kolikokrat tedensko prihajajo oziroma obiskujejo ljudje trim stezo v Mostecu, je kar 41% obiskovalcev odgovorilo, da dvakrat. K temu naj dodamo kratko mnenje strokovnjakov: vadba dvakrat na teden zadostuje le za ohranjanje telesnih sposobnosti. Pohvalno in koristno pa bi bilo vaditi vsak drugi dan, idealno pa seveda vsak dan.

A. UL.

POJEM ŠIROKE IZBIRE, SOLIDNE
POSTREŽBE, ZMERNIH CEN,
POJEM DOBREGA NAKUPA

TRGOVSKO PODJETJE
nama
LJUBLJANA

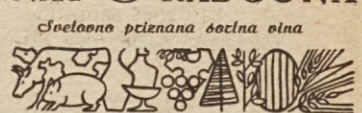
OPEKARNIŠKO

SE CENJENIM STRANKAM PRIPOROČA
S SVOJIMI OPEČNIMI IZDELKI,
OBČANOM OBČINE GORNJA RADGONA
PA ISKRENO ČESTITA OB OBČINSKEM PRAZNIKU.

KMETIJSKI KOMBINAT RADGONA

100 letna proizvodnja šampanjca
GORNJA RADGONA, Jurkovičeva 3

ČESTITA VSEM OBČANOM
ZA OBČINSKI PRAZNIK 17. OKTOBER
TER JIM ŽELI ŠE OBILO
DELOVNIH USPEHOV!

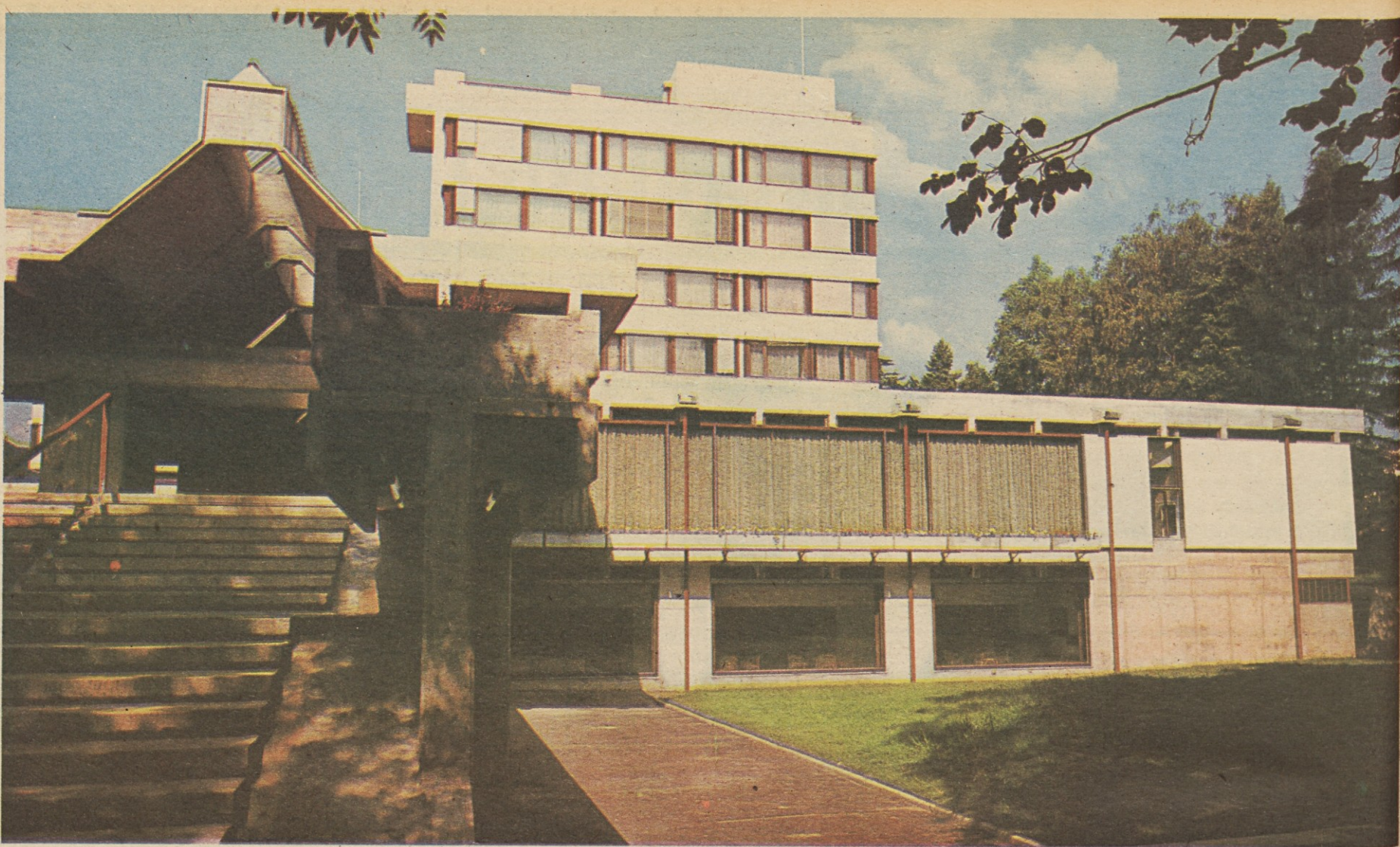
Dvanajst milijonov za hotel

Turistično transportno podjetje Transturist iz Škofje Loke je v začetku poletja začelo prenavljati hotel na Pokljuki. Dela napredujejo po načrtu in računajo, da bodo lahko zaključena v juliju prihodnje leto. Do zime bodo hotel pokrili in zaprli tako, da bodo v zimskem času lahko nadaljevali z notranjimi deli.

Preureditvena dela bodo objekt močno spremenila, saj bodo od stare stavbe v bistvu ostali le zunanji zidovi, notranjost pa bo povsem spremenjena. Zmogljivosti se bodo povečale od 64 na 100 ležišč, vsaka soba bo imela kopalnico in tudi sicer bo celotna ureditev hotela ustrezala zahtevam B kategorije. V novem prizidku bo hotel pridobil še večji pokrit plavalni bazen in tako se ne gre čuditi, če bodo dela veljala 12 milijonov dinarjev.

Pri Transturistu se nadejajo, da poključskemu hotelu po preureditvi ne bo manjkalo gostov, saj je za to področje med domačini in tujimi turisti veliko zanimanje. Depandansa Jelka je bila vso sezono povsem oddana, povprečna bivalna doba gostov je bila celo 9 dni. Že sedaj je prodana za prihodnje poletje. Pokljuka je še zlasti zanimiva, ker ima praktično tri sezone. Mimo tega, da je na njej prijetno tako poleti kot pozimi, ima veliko obiskovalcev tudi jeseni, ko privablja z obiljem gob.

Njeni turistični ponudbi bo skozi vse leto gotovo v prid plavalni bazen, za zimo pa ima smučarsko vlečnico. V podjetju Transturist poudarjajo, da je Pokljuka tako zanimivo turistično področje, da velja z nje izgradnjo vsekakor še nadaljevati. Tako nameravajo sami načrtovati tu nove naložbe, pre-

Hotel Transturist v Škofji Loki je visoke B kategorije. Vse sobe so s kopalnico, razen tega pa ima še zaprt bazen z ogrevano vodo. Hotel je v slikovitem starem mestu, ki je oddaljeno od Ljubljane komaj 21 km. Srednjeveški trgi v Škofji Loki z ozkimi ulicami, gotskimi cerkvami in grad iz 16. stoletja nam pričajo o bogatem zgodovinskem zakladu tega mesta. V bližini hotela je urejeno kopališče in avtomatsko kegljišče ter camping. Na račun pa bodo prišli tudi ribiči in ljubitelji jahanja.

»Kovinoservis« gre naprej z velikimi koraki

V kovinskem podjetju „Kovinoservis“ z Unca pri Rakeku so prav v zadregi, kadar bi bilo treba natančno povedati, kdaj je podjetje pravzaprav nastalo. Bolj od letnic in obletnic pa živi spomin na čase, ko si kolektiv ni imel kaj prida obetati od prihodnosti, ko ni bilo pravih programov za razvoj, manjkali so kadri, prostori... Trde in neprijetne izkušnje pač niso nikoli odveč, če jih jemljemo kot šolo, ki se ji bodo v „Kovinoservisu“ v prihodnje že znali ogniti.

Začelo se je takoj po vojni z mehanično delavnico na Rakeku, vendar ustanovitelji prav gotovo niso pričakovali, da čaka „novorojenčka“ tako pestro življenje. Iz mehanične dejavnosti se je razvila še avtomehanična in ključavničarstvo ter prevoznitvo in špedicija.

Pred desetimi leti je podjetje krepko zabredlo v težave. Moralo se je preseliti z Rakeka na Unec, kjer je dobilo za streho nekdanjo mizarsko delavnico KZ Unec. Razdeljenost podjetja na Rakek in Unec je životarjenje samo še povečala. Najhuje je bilo, da ni bilo osnov za samostojni razvoj, saj so bila vsa osnovna sredstva, kolikor jih je pač bilo, iztrošena. Videti je bilo, da je edini izhod v združitvi z lesnim podjetjem „Jelka“ iz Begunj pri Cerknici (združitev 1. jan. 1964), s katerim naj bi razvili kombinirano lesno kovinsko proizvodnjo. Kljub dobrin nameram pa so se razmere samo še slabšale, tako

da je prišlo 1967. leta do razdvojitve v dve samostojni podjetji.

„Kovinoservis“ je tako postal z okoli 40 zaposlenimi prepuščen sam sebi. Ni bilo programa, ne strokovnih kadrov, ne denarja. Delovna morala je strmo padala, delavci so začeli odhajati... Prisilna uprava (1968.) je zaustavila razpadanje.

povečala se je produktivnost in tudi osebni dohodki zaposlenih.

Delovni prostori so kljub vsemu še vedno „na mizi“ v „Kovinoservisu.“ Novo halo (1500 kv. m) sicer že ima (treba je reči, da je razumevanje za delovni razvoj podjetja pokazala s kreditom tudi KB Koper), vendar še ni docela gotova. „Zaenkrat je važno, da imamo vsaj streho nad glavo.“

mo nekaj primerjav iz poslovanja v letu 1968 in 1971:

Leta 1968 so imeli celotnega dohodka 1.653.750,81 din, lani pa že 5.578.935,53 dinarjev. Število zaposlenih se je od leta 1968 do lani malo manj kot podvojilo; ob 38 zaposlenih v letu 1968 so jih imeli lani 64. Povprečni mesečni osebni dohodki so leta 1968 znašali 765,37 dinarjev, medtem ko so se lani povzpeli že na 1.431,57 dinarjev na zaposlenega. Ob tem naj povemo še, da se je močno povečal tudi čisti dohodek, in sicer so ga imeli leta 1968 765.796,87 dinarjev, lani pa že 2.255.483,07 dinarjev.

Razveseljivo je, da povpraševanje po izdelkih „Kovinoservisa“ (mišljene so predvsem valjčne transportne naprave in manjše karoserije) stalno na-

rašča, tako da bo podjetje z Unca takoj ko bo končalo proizvodno halo, povečalo število zaposlenih vsaj za dvakrat, bistveno navzgor pa bo šla seveda tudi krivulja proizvodnje.

Ne gre pozabiti, da ima „Kovinoservis“ dobre odnose z IBT Trbovlje, s katerim je sklenil poslovno tehnično sodelovanje, prav tako pa išče nove možnosti za tesnejše sodelovanje v okviru temeljnih organizacij združenega dela in pri tem iskanju sodeluje z gospodarsko zbornico v Ljubljani.

Za zaključek bi kazalo še omeniti, da si kolektiv „Kovinoservisa“ veliko obeta od nove avto ceste (odcep z nje grade v neposredni bližini podjetja), tako da Unec ne bo več zaradi slabih cest „daleč od sveta.“

cej zanimanja pa je tudi za gradnjo počitniških domov. Ob tem bo nujno potrebno najprej urediti cesto z blejske strani. Neurejen je še približno 7 kilometrov dolg odsek, ki pa je zelo močna ovira na poti do tega privlačnega turističnega kraja. V Transturistu se zavzemajo za to, da bi pristojni organi radovljiške občine zbrali vse organizacije in druge, ki imajo na Pokljuki svoje objekte oziroma jih nanjo vežejo različni gospodarski interesi, in jih pridobili, da skupaj zberejo potreben denar za izgradnjo ceste. V Transturistu bi bili takoj pripravljeni prispevati za ta namen svoj delež.

M. S.

NAROČILNICA ZA NOVE NAROČNIKE

Naročam Delavsko enotnost

Ime in priimek: _____

Točen naslov: _____

Naročnino za 12 mesecev v znesku 26.- din bom poravnal na tekoči račun ČZP Delavska enotnost, Dalmatinova 4, št. NB 501-1-991.

ČESTITA VSEM OBČANOM
OBČINE CERKNICA ZA OBČINSKI PRAZNIK
TER JIM ŽELI OBILO DELOVNIH USPEHOV!

V letu dni prisilne uprave so se razmere vidno popravile, delavci so se začeli vračati. Osnovni težavi pa sta ostali – slabi delovni pogoji in slaba proizvodna sredstva. Po programu naj bi položaj popravili tako, da bi nakupili najnujnejša osnovna sredstva, nekaj sami, nekaj pa s pomočjo sklada skupnih rezerv občine Cerknica.

Prihodnje leto (1969.) je „Kovinoservis“ opravil nujno rekonstrukcijo proizvodnih prostorov, delno tudi s prostovoljnim delom članov kolektiva. Odločilni korak je bil storjen: podjetje je ostalo „na nogah.“

pravijo v „Kovinoservisu.“ „Stene bomo že še napravili.“

Odločilno za afirmacijo podjetja je bilo prav gotovo to, da je prešlo na industrijsko proizvodnjo predvsem valjčnih transportnih naprav za lesno in drugo industrijo. Približno devet desetih teh naprav v slovenski lesno predelovalni industriji je prišlo iz „Kovinoservisa.“ Komentar je odveč.

V „Kovinoservisu“ s ponosom povedo, da tečejo njihove valjčne transportne naprave tudi v podjetjih „Brest“ Cerknica, „Meblo“ Nova Gorica, „Javor“ Pivka, „Lipa“ Ajdovščina, „Stol“ Kamnik, LIP Bled, „Novoles“ Novo mesto, „Gorenje“ Velenje, „Krasoprema“ Dutovlje, v vseh proizvodnih enotah „Slovenijalesa“, pa tudi „Vrba“ Banjaluka, „Bosna“ Brčko, „Pobeda“ Bela Crkva, „Budućnost“ Bosanski Šamac, „Dimče Erebič“ Kumanovo, „Uzor“ Vršac, „Marko Radović“ Titograd in še številna druga podjetja imajo njihove transportne naprave.

Naj v ilustracijo uspešnega napredovanja podjetja navede-

g.beltrame
TRIESTE - Corso Italia 25 - Trst

ŽENSKA KONFEKCIJA - MOŠKA KONFEKCIJA
OTROŠKA KONFEKCIJA - POROČNE OBLEKE

Največja izbira konfekcije v Trstu